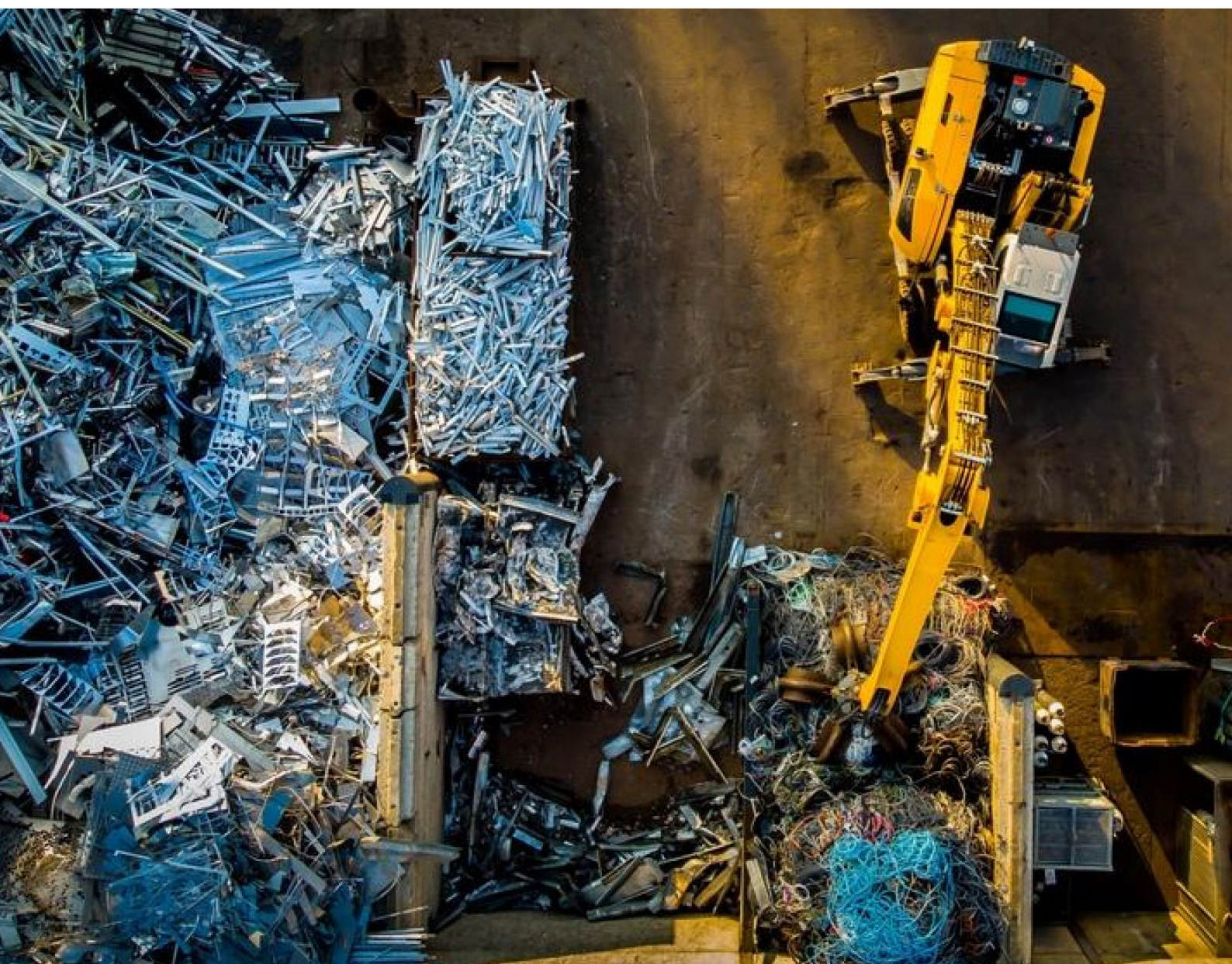

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Begeleidend rapport crime script afval

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Begeleidend rapport crime script afval

Datum 29-09-2026

Colofon

Uitgegeven door Inspectie Leefomgeving en Transport

Postadres	Postbus 16191, 2500 BD Den Haag
Telefoon	088 489 00 00
Website	www.ilent.nl
Foto cover	Steven Luchtmeijer

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Introductie.....	5
Afvalcriminaliteit.....	5
Crime scripts en crime scripting.....	5
Aanleiding en ontwikkeling.....	6
Doel.....	6
Bronnen en methode.....	7
Afbakening en uitgangspunten	7
Leeswijzer en disclaimer.....	7
2. De afvalketen.....	10
Afval als handelswaar.....	10
Papieren werkelijkheid en fysieke werkelijkheid.....	10
Legale en illegale routes	10
3. Het crime script afval	12
4. Criminaliteit per fase.....	15
Fase 1: Import van afvalstoffen.....	15
Fase 2: Sanering voorbereiden en uitvoeren	17
Fase 3: Verwerken.....	20
Fase 4: Handel en distributie in Nederland.....	23
Fase 5: Export	25
Fase 6: Eindstadium afval.....	29
Fase 7: Niet te duiden.....	31
5. Aanbevelingen	32
6. Slot	33
Bijlage 1: Afvalstromen.....	34
Bijlage 2: Bronnenlijst.....	35

Samenvatting

Afvalcriminaliteit vindt plaats binnen een grotendeels legale afvalketen. Afval wordt ingezameld, vervoerd, verhandeld, opgeslagen, verwerkt, gerecycled en uiteindelijk toegepast of verwijderd. Juist binnen deze reguliere bedrijfsprocessen kunnen ook overtredende en criminele handelingen plaatsvinden. Financieel voordeel kan bijvoorbeeld ontstaan door noodzakelijke verwerking niet of slechts gedeeltelijk uit te voeren, door kosten door te schuiven naar andere partijen of door de kwaliteit, status of bestemming van afval gunstiger voor te stellen dan feitelijk juist is.

Het crime script afval is door de Inlichtingen- en Opsporingsdienst van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT-IOD) ontwikkeld als analysemodel om informatie over mogelijke afvalcriminaliteit gestructureerd vast te leggen, te duiden en te analyseren. Het model deelt de afvalketen op in zeven fases:

- Import
- Sanering voorbereiden en uitvoeren
- Verwerken
- Handel en distributie in Nederland
- Export
- Eindstadium afval
- Niet te duiden

Per fase kunnen aan personen en rechtspersonen verschillende analytische rollen worden toegekend. Eén partij kan meerdere rollen hebben en in verschillende fases van de keten voorkomen.

Een terugkerende kwetsbaarheid is het verschil dat kan ontstaan tussen de fysieke afvalstroom en de papieren werkelijkheid. Afval kan bijvoorbeeld anders worden geclassificeerd, de herkomst of bestemming kan onjuist worden vastgelegd of verwerking kan op papier anders worden voorgesteld dan feitelijk heeft plaatsgevonden. Ook handel speelt hierin een belangrijke rol. Een tussenpersoon of broker kan de handel of bestemming van een afvalstroom organiseren zonder het afval zelf op te slaan of te verwerken. Om afvalcriminaliteit te begrijpen is het daarom nodig om naast de fysieke afvalstroom ook de administratieve en financiële informatie en de betrokken partijen te bekijken.

Per fase beschrijft dit document kwetsbaarheden en voorbeelden van werkwijzen. Deze lopen uiteen van onjuiste classificatie, bemonstering of registratie tot wegmengen, onjuiste verwerking, misleidende handel, illegale export en dumping of andere onjuiste eindverwerking. De gebruikte voorbeelden zijn illustratief en waar mogelijk gebaseerd op openbare rechtspraak en openbare informatie over opsporingsonderzoeken, toezicht en andere bronnen. Interne informatie is alleen verwerkt op een samengevoegd niveau, gericht op algemene patronen en trends en niet op individuele gevallen. De voorbeelden zeggen niets over hoe vaak een werkwijze voorkomt en vormen geen zelfstandig oordeel over de betrokken personen of bedrijven.

Het crime script afval is bedoeld als hulpmiddel voor intelligence, toezicht, handhaving en opsporing. Door informatie per fase en rol te ordenen kan beter zichtbaar worden waar een afvalstroom van de reguliere route afwijkt, welke partijen daarbij betrokken zijn en welke informatie nog ontbreekt. Dit biedt aanknopingspunten voor verder onderzoek, risicogestuurd toezicht, opsporing en samenwerking tussen ketenpartners. Het model is geen vaststaand eindproduct. Nieuwe informatie en ervaringen kunnen aanleiding geven om rollen, subrollen of werkwijzen verder aan te scherpen.

1. Introductie

Afvalcriminaliteit

De afvalbranche is in beginsel een legitieme branche met noodzakelijke maatschappelijke functies: inzamelen, transporteren, sorteren, verwerken, recyclen, nuttig toepassen en verwijderen van afvalstoffen. Juist doordat deze activiteiten grotendeels legaal zijn, kan criminaliteit zich verschuilen achter normale bedrijfsprocessen, vergunningen, registraties, contracten, transportdocumenten en internationale handel.

Economische belangen spelen een belangrijke rol bij afvalcriminaliteit. Bij afvalstromen met een lage of negatieve waarde kan financieel voordeel ontstaan door noodzakelijke verwerking te beperken of achterwege te laten en daarmee kosten te besparen. Ook bij afval met een positieve waarde kunnen financiële prikkels bestaan, bijvoorbeeld om de kwaliteit, status of bestemming gunstiger voor te stellen dan feitelijk juist is.

Afvalcriminaliteit is daarmee breder dan illegale dumping of een onjuist transportdocument. Het kan samengaan met documentfraude, verhulling via tussenhandel, corruptie, witwassen en georganiseerde criminaliteit, waarbij ook legale ondernemingen en rechtspersonen kunnen worden gebruikt. Uit recente Europese casuïstiek blijkt daarnaast dat mogelijke corruptie in toezicht en vergunningverlening een faciliterende rol kan spelen binnen een afvalcriminaliteitsnetwerk.¹ De complexiteit van de afvalketen en beperkte traceerbaarheid bieden daarvoor gelegenheden. Grensoverschrijdende handel kan het toezicht bemoeilijken en een relatief lage pakkans kan deze gelegenheden versterken.²

Crime scripts en crime scripting

Crime scripts worden gebruikt in criminologisch onderzoek en binnen inlichtingen- en opsporingswerk. Deze manier van criminaliteit als proces opdelen in verschillende hoofdfases met daarbinnen bepaalde rollen komt uit de criminologie van de jaren '90. Criminaliteit is hierin een proces van handelingen die worden uitgevoerd om tot een succesvol delict te komen. Net zoals er meer wegen naar Rome zijn, leiden er ook meer wegen naar een succesvol delict binnen een bepaalde criminaliteitsvorm. Een crime script heeft de verschillende processtappen van een mogelijke route daarin vooraf gestructureerd. Dit wordt als kader gebruikt om tijdens criminologisch onderzoek informatie, data en onderzoeksbevindingen te structureren en uit te werken. Op deze manier krijgt men beter zicht op modi operandi (werkwijzen) van criminaliteit en eventuele interventies daartegen.³ Binnen het crime script afval wordt deze methode toegepast door per fase te onderzoeken welke rollen, handelingen en modi operandi voorkomen.

Crime scripts zijn oorspronkelijk ontwikkeld om criminele processen te beschrijven. Bij afvalcriminaliteit kunnen legale bedrijfsactiviteiten en mogelijke criminele handelingen binnen dezelfde reguliere afvalketen voorkomen. Ook de rollen in het crime script afval zijn op zichzelf niet crimineel. Criminele werkwijzen kunnen gebruikmaken van legale ketens, bedrijfsactiviteiten, documenten, vergunningen en infrastructuur. De Inlichtingen- en Opsporingsdienst van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT-IOD) gebruikt crime scripting daarom als methode om te

¹ Europol, EU-SOCTA 2025, pagina 64-65. UNODC, Cash in the Trash: the role of corruption, organized crime and money laundering in waste trafficking, 2024, pagina 7-9 en 20. UNODC, Global Analysis on Crimes that Affect the Environment – Part 3a: Waste Crime and Trafficking, 2026. NOS, [Met bodem vol gedumpt afval wil Kroatië weten: waarom is nog niemand gestraft?](#).

² [Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2024](#), hoofdstuk 'Criminaliteit met kunststofafval'. Baird, J., Curry, R. & Cruz, P., 'An overview of waste crime, its characteristics, and the vulnerability of the EU waste sector', Waste Management & Research, 2014, 32(2), pagina 97-105.

³ Madarie, R., Klerks, P., & Snaphaan, T. (2024). [De fundamenteën van crime scripting: Van theoretische uitgangspunten tot een stappenplan voor de uitvoering](#). In T. Snaphaan, & P. Klerks (Eds.), Crime Scripting: Theorie en praktijk (1e druk, pagina 43-64). Boom Criminologie.

beschrijven hoe criminaliteit zich binnen legale ketens en reguliere bedrijfsprocessen kan voordoen. Juist dit aspect maakt criminele handelingen met afval zo'n ondoorzichtig.

Crime scripting is bruikbaar om afvalcriminaliteit in samenhang met de afvalketen te analyseren. Bij een mogelijke illegale export kunnen ook eerdere stappen in de keten relevant zijn. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gekeken naar de kwaliteit en verwerking van de afvalstroom, handel, gekozen bestemming en de transportroute.

Het crime script helpt daarmee om afvalcriminaliteit niet te bekijken als 1 incident of 1 overtreding, maar als een proces waarin legale en illegale handelingen door elkaar kunnen lopen. In het onderzoek naar afvalcriminaliteit wordt de legale afvalketen gebruikt als ordeningskader voor de mogelijke criminele handelingen. Per fase kan daarbij worden onderzocht waar een afvalstroom afwijkt van de reguliere route en welke rollen daarbij betrokken zijn. Ook kunnen nieuwe signalen en mogelijke interventiemogelijkheden in beeld worden gebracht. Het crime script biedt daarmee een basis om op tactisch niveau te bepalen waar in de keten nader onderzoek nodig is vanwege blinde vlekken of interventies nuttig kunnen zijn om het motief, vaak het behalen van financieel voordeel, weg te nemen.⁴

Aanleiding en ontwikkeling

Een crime script kan in de criminologische wetenschap uitgewerkt worden vanuit eerdere studies of evaluaties van casuïstiek of interventies. Na een (uitgebreide) studie van de hoofdfases en rollen kan een crime script vervolgens worden omgezet in bijvoorbeeld een analysemodel voor de opsporing. Het crime script afval dat centraal staat in dit document heeft precies een omgekeerde oorsprong. De 1^e milieu crime scripts die door de ILT-IOD zijn opgesteld, kwamen voort uit de behoefte en noodzaak om informatie te kunnen structureren (ofwel 'scoren'⁵) om analyses te kunnen maken. In deze analyses werd informatie over personen en rechtspersonen aan vooraf vastgestelde fases en rollen uit de milieupraktijk gekoppeld. Voor de analytische lezer: de ruwe informatie (een signaal of proces-verbaal) werd met het crime script gestructureerd naar informatie waar je analysevragen (query's) op kunt loslaten.

Dit crime script afval is in die zin 'geboren' als een analysemodel voor het vastleggen, duiden en analyseren van informatie over afvalcriminaliteit vanuit de praktijk en niet vanuit de wetenschappelijke theorie. Het is oorspronkelijk opgesteld in 2018 door de ILT-IOD voor intern gebruik. In 2024 is dit crime script samen met (milieu)analisten van de politie geharmoniseerd en verbeterd, zodat het breder gebruikt kan worden. Hierdoor kan nieuwe informatie over mogelijke afvalcriminaliteit door de ILT-IOD en opsporingspartners zoals de politie uniformer worden vastgelegd, gecombineerd en geanalyseerd.

Doel

Een doel van dit document is om een basis te leggen voor uniform gebruik van het crime script en de bijbehorende terminologie door analisten van de ILT-IOD en opsporingspartners. Hierdoor kan kennis en informatie over afvalcriminaliteit eenduidiger worden vastgelegd, geduid en geanalyseerd. Een ander doel van dit stuk is om toezichthouders, handhavers, opsporingsdiensten, andere ketenpartners en wetenschappers inzicht te geven in hoe afvalcriminaliteit eruit kan zien, waar in de keten deze criminaliteit kan plaatsvinden en welke rollen daarbij betrokken kunnen zijn. Dit crime script afval kan daarbij een basis zijn voor verder onderzoek. De ILT-IOD is ervan overtuigd dat het delen van inzichten en werkwijzen haar missie versterkt in het ontrafelen en uiteindelijk bestrijden van milieucriminaliteit.

⁴ Madarie, Klerks & Snaphaan 2024, pagina 48-50. Tompson & Chainey 2011.

⁵ Andere analysetermen hiervoor zijn het 'classificeren' of 'duiden' van informatie/data.

Bronnen en methode

Dit document is geen literatuurstudie en ook geen volledige weergave van 1 onderzoek of casus. Bij de ontwikkeling van het crime script afval en dit beschrijvende document is gebruikgemaakt van kennis uit interne en externe signalen en inlichtingen, opsporingsonderzoeken, toezichtsinformatie en de vakkennis van (ILT-)IOD-medewerkers en ketenpartners. Daarnaast zijn openbare publicaties geraadpleegd over crime scripting als analysemethode en over afvalcriminaliteit, van onder meer wetenschappers, ngo's en internationale organisaties.

De korte voorbeelden bij de modi operandi zijn illustratief en laten zien hoe een werkwijze in de praktijk kan worden uitgevoerd. Voor zover mogelijk zijn hiervoor openbare casuïstiek en rechterlijke uitspraken gebruikt. De processtatus van deze voorbeelden kan verschillen. Bij lopende onderzoeken of zaken die nog niet onherroepelijk zijn, wordt duidelijk gemaakt dat het gaat om verdenkingen, bevindingen of een nog niet definitief oordeel en er wordt niet vooruitgelopen op schuld of aansprakelijkheid. De voorbeelden zijn uitsluitend bedoeld om mogelijke werkwijzen te illustreren en vormen geen zelfstandig oordeel van de ILT over betrokken of herleidbare personen of bedrijven. De toepasselijke wet- en regelgeving kan sinds de beschreven feiten zijn gewijzigd.

Interne bronnen worden niet afzonderlijk vermeld, omdat zij vertrouwelijk zijn of herleidbaar kunnen zijn naar onderzoeken of operationele belangen kunnen raken. De informatie daaruit is daarom alleen verwerkt op een samengevoegd niveau, gericht op algemene patronen en trends en niet op individuele gevallen.

Afbakening en uitgangspunten

Het crime script afval is bruikbaar voor verschillende afvalstromen, zoals batterijen en accu's, elektronisch afval, kunststof of metalen. Niet alle specifieke modi operandi per afvalstroom zijn in dit document uitgewerkt.

Dit document beschrijft mogelijke criminele handelingen en werkwijzen op fenomeenniveau. Het bevat geen juridisch oordeel over concrete bedrijven of personen. Ook doet het geen uitspraken over de omvang of frequentie van afvalcriminaliteit. De focus ligt op bedrijfsmatige handelingen met afvalstoffen: vanaf het ontstaan of importeren van afval tot verwerking, handel, export en eindverwerking. Ook transport, opslag en overslag kunnen in verschillende fases een rol spelen. De keten is daarbij alleen op hoofdlijnen beschreven. Het crime script afval benoemt niet alle legale activiteiten in de keten, maar de mogelijke criminele handelingen of overtredingen (modi operandi) binnen die keten.

Het model moet niet worden gelezen als 1 vaste route die altijd volledig wordt doorlopen. Fases kunnen worden overgeslagen, herhaald of in een andere volgorde voorkomen. Ook de rollen zijn niet exclusief: een partij kan meerdere rollen vervullen en een rol kan door meerdere partijen worden ingevuld.

De gebruikte bronnen bevatten relatief veel informatie over kunststofafval, internationale handel en export, mede doordat de ILT-IOD zich de afgelopen jaren op criminaliteit met deze afvalstroom heeft gericht. Het crime script is echter breder toepasbaar op verschillende afvalstromen.

Leeswijzer en disclaimer

Hoofdstuk 2 beschrijft kort de afvalketen. Hoofdstuk 3 beschrijft de fases en rollen in het crime script afval. Hoofdstuk 4 werkt per fase de mogelijke rollen en criminele handelingen, kwetsbaarheden en aandachtspunten uit. Hoofdstuk 5 bevat aanbevelingen voor verder onderzoek, toezicht en opsporing. Hoofdstuk 6 sluit af met de belangrijkste conclusies.

Dit document is geschreven voor analisten van de ILT-IOD en voor collega's en ketenpartners in toezicht, handhaving en opsporing. Deze doelgroepen gebruiken informatie niet altijd op dezelfde

manier en hebben ook niet altijd dezelfde mate van detail nodig. Voor de ene lezer zal deze tekst te compact of abstract zijn, voor de andere lezer geeft het geen specifieke aanduiding hoe hiermee exact te werken.

Daarom worden hieronder enkele keuzes toegelicht die belangrijk zijn voor het lezen en gebruiken van het crime script afval.

Intelligence based versus evidence based

Dit crime script afval is opgesteld vanuit een analysebehoefte binnen het inlichtingenwerk van de ILT-IOD. Inlichtingenwerk is intelligence based: inlichtingen over criminaliteit geven richting of een signaal over waar en hoe criminaliteit zich mogelijk voordoet. Na verder onderzoek ligt in het verlengde hiervan dat opsporingswerk evidence based is: het is gericht op het verzamelen en onderbouwen van bewijs over waar en hoe de criminaliteit zich voltrokken heeft. Ook voor toezicht en handhaving is verdere feitelijke en juridische onderbouwing nodig wanneer een signaal aanleiding geeft om op te treden.

Uit de praktijk blijkt dat er geregeld discussies ontstaan over de terminologie en omschrijving van een handeling of stukje informatie bij het gebruik van een crime script. De inlichtingenanalist heeft voor een eerste duiding 'genoeg' aan een beschrijving zoals: "Een afvalstof gaat van bedrijf A naar bedrijf B, waarbij bedrijf B dit verkeerd meldt in het toezichtssysteem". Bij het vernemen van zulke informatie zou een analist uit de opsporing of een toezichthouder allereerst willen weten welke afvalstof het precies is, welke meldingsplicht daarvoor geldt en of bedrijf A of B over de juiste vergunning beschikt. Dit is inderdaad van belang verderop in het onderzoek, toezicht of de opsporing, maar in de eerste stappen van het structureren van ruwe informatie is dit nog niet altijd relevant. Daarnaast is het intelligencewerk er uiteraard ook op gericht om te achterhalen welke afvalstof het precies is. In eerste instantie wordt de informatie vooral gebruikt om de rol van een subject en de plaats van de informatie in het crime script te kunnen duiden en vast te kunnen leggen.

Rollen en fases minder specifiek in crime script dan in toezichtspraktijk

Er is gekozen voor een bepaald abstractieniveau van het crime script, dat hoger ligt dan het detailniveau dat in de toezichtspraktijk gebruikelijk kan zijn. Dit maakt het mogelijk om informatie alvast te ordenen en een eerste rol en fase toe te kennen, ook wanneer nog niet alle details bekend zijn. Wanneer informatie over mogelijke afvalcriminaliteit binnenkomt, legt een analist deze vast volgens het model van het crime script afval. Aan de letterlijke informatie worden één of meerdere fases en rollen gekoppeld. Hoe specifieker de rollen in het crime script worden gemaakt, hoe meer informatie nodig is om de juiste rol te kunnen kiezen. Die specifieke informatie is in een eerste signaal vaak nog niet beschikbaar.

Een voorbeeld van een rol die in het crime script minder specifiek is dan in de praktijk is de 'ontvanger': Een ontvanger is in het crime script 'iemand die afval ontvangt'. Voor het scoren is het in eerste instantie niet nodig om verder onderscheid te maken tussen verschillende soorten ontvangers, bijvoorbeeld een inzamelaar of een andere ontvanger. Als uit de informatie niet blijkt om welk type ontvanger het gaat, kan een analist die meer specifieke rol ook niet betrouwbaar toekennen. Daarom wordt binnen het crime script de bredere rol ontvanger gebruikt.

Achter ontvanger staat in het crime script tussen haakjes 'koper'. Voor milieukenners wellicht vreemd, maar voor collega's van bijvoorbeeld andere opsporingsdiensten, is ontvanger geen gebruikelijke term, terwijl de term 'koper' herkenbaarder kan zijn. In die zin is de term toegevoegd om de minder-milieu-ingeschoten collega's met minder kennis van milieu een handvat te bieden bij het scoren van de informatie.

Met de rol 'tussenpersoon/broker' worden op vergelijkbare wijze ook handelaren, bemiddelaars en andere tussenpersonen bedoeld. Ook hier geldt dat een expliciete uitsplitsing van deze rol niet

nodig is voor het gebruik van het crime script. Wie economisch eigenaar is van een afvalstof is voor de eerste analyseduiding minder relevant.

Als uit verder onderzoek blijkt dat een nadere uitsplitsing van een rol structureel meerwaarde heeft en in de praktijk goed te scoren is, kan worden onderzocht of aanvullende subrollen aan het crime script moeten worden toegevoegd.

In de titel van de fase is net als bij de rollen bewust gekozen voor korte en herkenbare termen met een iets hoger abstractieniveau. Zo kan een expert behoefte hebben aan onderscheid tussen 'verwerken' en 'bewerken', terwijl dat voor het ordenen van nieuwe informatie nog niet altijd nodig is. Omwille van de leesbaarheid en het gebruik van het crime script is daarom ook bij de fases gekozen voor meer overkoepelende termen.

Meerdere rollen en fases kunnen naast elkaar voorkomen

Rollen en fases kunnen in de praktijk overlappen: dezelfde partij kan in verschillende stukken informatie bijvoorbeeld zowel de rollen ontvanger, tussenpersoon/broker en dumper van afval vervullen. Het handelen van deze partij kan daarbij in meerdere fases voorkomen, bijvoorbeeld in verwerken, handel en distributie in Nederland en eindstadium afval. Dat is de praktijk, bedrijven en personen kunnen meerdere rollen in verschillende fases in de afvalketen vervullen. Blijkt uit een analyse dat een partij meerdere rollen heeft, of in meerdere fases voorkomt? Dan kan dit aanleiding zijn om informatie op te vragen bij een andere toezichthouder, aanvullende bronnen te raadplegen of het signaal verder te onderzoeken binnen een intelligence-team. Zo kan het crime script richting geven aan informatiegestuurd werken.

Crime script afval is een middel, geen doel

Dit crime script heeft zich binnen de analyse van inlichtingen van de ILT-IOD verder ontwikkeld en is in de praktijk steeds aangepast op basis van nieuwe inzichten en ervaringen. Deze ontwikkeling stopt niet, ook in de toekomst kan het script waar nodig worden bijgeschaafd. De ILT-IOD heeft inmiddels werkervaring met dit script en dit heeft in de praktijk zijn meerwaarde bewezen bij het duiden van milieucriminaliteit. Ook andere ILT-medewerkers en ketenpartners kunnen het crime script gebruiken. Dat hoeft niet altijd in precies dezelfde vorm te zijn. Het kan ook een hulpmiddel of inspiratie zijn om informatie en data over afvalcriminaliteit op een meer gestructureerde en vergelijkbare manier vast te leggen en te analyseren.

2. De afvalketen

De afvalketen begint op het moment waarop een stof of voorwerp afval wordt: de houder ontdoet zich ervan, is voornemens zich ervan te ontdoen of moet zich ervan ontdoen. Vanaf dat moment kunnen verplichtingen ontstaan rond classificatie, registratie, transport, afgifte en verwerking.⁶

In de praktijk bewegen afvalstoffen door een keten van verschillende partijen en locaties. Denk aan producenten en ontdoeners, inzamelaars en transporteurs, handelaren en bemiddelaars en locaties voor opslag, verwerking en eindafhandeling. Die keten is niet altijd volledig fysiek. Een afvalstof kan op 1 locatie blijven liggen terwijl bijvoorbeeld het eigendom verandert. Het afval kan worden doorverkocht of via een tussenpersoon worden verhandeld, zonder dat het fysiek wordt verplaatst.

Afval als handelswaar

Afval is handelswaar. De waarde van afval hangt af van de samenstelling en kwaliteit van de afvalstroom, maar ook van marktomstandigheden. De prijzen van nieuw materiaal en recyclelaar, verwerkingskosten, beschikbare verwerkingscapaciteit en exportmogelijkheden spelen daarbij een rol. Schoon, goed gesorteerd en recyclebaar afval kan positieve waarde hebben. Wanneer de kosten van inzameling, sortering en verantwoorde verwerking hoger zijn dan de mogelijke opbrengst, kan afval juist een lage of negatieve waarde hebben.⁷

Bij afval met een negatieve waarde kan een bijzondere financiële prikkel ontstaan: de ontdoener betaalt voor inzameling, afvoer of verwerking, terwijl een ontvangende partij deze inkomsten kan ontvangen voordat de kosten voor de feitelijke verwerking zijn gemaakt. Dit kan bij de ontvangende partij een financieel motief geven om noodzakelijke verwerking geheel of gedeeltelijk achterwege te laten en zo kosten te besparen.⁸

Papieren werkelijkheid en fysieke werkelijkheid

Een centrale kwetsbaarheid in de afvalketen is dat de papieren werkelijkheid kan losraken van de fysieke werkelijkheid. Een afvalstof kan feitelijk van slechte kwaliteit zijn, maar administratief gunstiger worden voorgesteld. Zo kan een afvalstof worden beschreven als een schonere of beter recyclebare stroom, als niet-afvalstof, of als afvalstof die onder een lichtere transportprocedure valt of geschikt zou zijn voor nuttige toepassing.

Juist de mogelijkheid dat er een verschil is tussen wat het afval feitelijk is en hoe het op papier wordt beschreven, vormt een terugkerende gelegenheid voor criminaliteit. Daarom moet naast de fysieke afvalstroom ook worden gekeken naar de administratieve en de financiële informatie eromheen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om eigendom en contracten, meldingen in aangiftesystemen, betalingen en facturen, vergunningen, transportdocumenten en de opgegeven en feitelijke eindbestemming.⁹

Legale en illegale routes

Het crime script beschrijft de afvalketen waarin legale en illegale routes naast elkaar kunnen bestaan. Een afvalstroom kan op verschillende momenten in de verschillende fases van de legale route afwijken. Na een illegale handeling kan een afvalstroom bovendien opnieuw in een legale of

⁶ Kaderrichtlijn afvalstoffen - Richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen, artikel 3, lid 1. Wet milieubeheer, artikel 1.1.

⁷ [Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2024](#), hoofdstuk 'Criminaliteit met kunststofafval'. KPMG Advisory N.V., Plastic feedstock for recycling in the Netherlands, 13 oktober 2023, pagina 12-16. ILT, [Exportverbod plastic afval: de gevolgen voor recycling in de EU en vervuiling in het buitenland](#), 2026, pagina 4-6.

⁸ K. van Wingerde & L. Bisschop, 'Waste Away. Examining Systemic Drivers of Global Waste Trafficking Based on a Comparative Analysis of Two Dutch Cases', *Erasmus Law Review* 2019(4), DOI 10.5553/ELR.000171, paragraaf 3.

schijnbaar legale route terechtkomen. Afzonderlijke handelingen kunnen daarbij op zichzelf legaal zijn, terwijl zij in samenhang en opeenvolging onderdeel vormen van een criminele werkwijze.⁹

⁹ Sahramäki, I., Favarin, S., Mehlbaum, S., Savona, E., Spapens, T. & Kankaanranta, T., Crime script analysis of illicit cross-border waste trafficking. Key findings, BlockWaste, 2017, pagina 4-10 en Annex I. Thompson, L. & Chainey, S., “Profiling Illegal Waste Activity: Using Crime Scripts as a Data Collection and Analytical Strategy”, European Journal on Criminal Policy and Research, 2011. Environmental Investigation Agency (EIA), [Dirty Deals – Part Two: Evidencing illegalities in the global plastic waste trade](#), 5 november 2024, pagina 8-10, 14-15 en 18-19 [EIA_UK_Plastic_Waste_Trade_Report_PT2_1024_FINAL_SPREADS](#). Van der Helm, L. (2026), ‘Daar zit een luchtje aan’, Een kwalitatief onderzoek naar afvalstatusfraude in de Nederlandse recyclingsector vanuit het perspectief van toezichthouders en handhavende instanties, masterscriptie Opsporingscriminologie, Vrije Universiteit Amsterdam, pagina 29–30, 39 en 44–45. Rijbroek, K. (2026), Van rederij tot beaching yard: een crime scriptanalyse van de organisatie van illegale shipbreaking met Europese betrokkenheid, masterscriptie Criminologie, Erasmus Universiteit Rotterdam, pagina 29–31.

3. Het crime script afval

Het crime script afval is opgebouwd uit fases, rollen en modi operandi. De fases delen de afvalketen op in onderdelen. Per fase wordt vastgelegd welke rol een subject heeft en welke handelingen bij die rol in deze fase kunnen voorkomen. De modi operandi beschrijven vervolgens hoe mogelijk crimineel of overtredend handelen zich kan uiten.

De rollen zijn analytische categorieën uit het crime script en hoeven niet een-op-een overeen te komen met wettelijke begrippen of termen die in het toezicht worden gebruikt. Sommige rollen beschrijven een functie in de afvalketen, zoals ontdoener, ontvanger en verwerker. Ook de rol facilitator is in het crime script functioneel bedoeld, het gaat om ondersteuning van het primaire proces. De rol betekent op zichzelf niet dat de betreffende partij crimineel faciliteert, maar dat kan wel het geval zijn.

Andere rollen typeren de wijze waarop een partij mogelijk bij overtredend of crimineel handelen betrokken is, zoals overtreder in relatie tot toezicht, begunstigde wederrechtelijk voordeel en corrupte (rechts)persoon. Dit zijn analytische typeringen en geen juridische kwalificaties. Het voorkomen van een rol in het crime script betekent niet dat een partij daarmee als crimineel is aangemerkt.

Binnen dit crime script wordt tussenpersoon/broker gebruikt voor de schakel tussen ontdoener en ontvanger die de handel, overdracht of afzet van de afvalstroom organiseert. Een tussenpersoon/broker kan eigenaar van het afval zijn, maar dat hoeft niet. De tussenpersoon/broker hoeft het afval ook niet zelf fysiek te verwerken. Zo kunnen administratieve handelingen, het eigendom en de fysieke afvalstroom bij verschillende partijen liggen. Het verwerken van afval wordt gescoord op de rol verwerker. Als een partij eigenaar of gebruiker is van een opslaglocatie, dan wordt dat gescoord op de corresponderende subrol van de rol facilitator.

Met 'subject' wordt in de rollentabellen de natuurlijke persoon of rechtspersoon bedoeld waarop de informatie betrekking heeft. Een subject kan meerdere rollen vervullen en in verschillende fases een andere rol hebben. Per fase zijn alleen de rollen opgenomen die volgens het crime script in die fase kunnen worden gescoord. Een afvalverwerkingsbedrijf kan bijvoorbeeld bij import de rol ontvanger hebben en bij de daaropvolgende behandeling van het afval de rol verwerker.

Afbeelding 1 is een visuele weergave van de fases en rollen in het crime script afval. Tabel 1 geeft de afbakening van de verschillende fases. In hoofdstuk 4 worden per fase de rollen, kwetsbaarheden en modi operandi beschreven.

Afbeelding 1: Visuele weergave van de fases (kolommen en rollen per fase in het Crime Script Afval)

Import	Sanering voorbereiden en uitvoeren	Verwerken	Handel en distributie in NL	Export	Eindstadium	Niet te duiden
						
Begunstigde WVV	Begunstigde WVV	Begunstigde WVV	Begunstigde WVV	Begunstigde WVV	Begunstigde WVV	Begunstigde WVV
Corrupte (rechts)persoon	Corrupte (rechts)persoon	Corrupte (rechts)persoon	Corrupte (rechts)persoon	Corrupte (rechts)persoon	Corrupte (rechts)persoon	Corrupte (rechts)persoon
Facilitator	Facilitator	Facilitator	Facilitator	Facilitator	Facilitator	Facilitator
Ontdoener (verkoper)			Ontdoener (verkoper)	Ontdoener (verkoper)		Ontdoener (verkoper)
Ontvanger (koper)			Ontvanger (koper)	Ontvanger (koper)		Ontvanger (koper)
	Betrokkene sanering	Verwerker			Afhandelaar afval	
Overtreder in relatie tot toezicht	Overtreder in relatie tot toezicht	Overtreder in relatie tot toezicht	Overtreder in relatie tot toezicht	Overtreder in relatie tot toezicht	Overtreder in relatie tot toezicht	Overtreder in relatie tot toezicht
Tussenpersoon/broker	Tussenpersoon/broker		Tussenpersoon/broker	Tussenpersoon/broker		Tussenpersoon/broker
Niet te duiden	Niet te duiden	Niet te duiden	Niet te duiden	Niet te duiden	Niet te duiden	Niet te duiden
Overig	Overig	Overig	Overig	Overig	Overig	Overig

De fases in tabel 1 zijn afgeleid van de legale afvalketen en moeten gezien worden als een vereenvoudigd ordeningsmodel voor de analyse van afvalcriminaliteit. Zij zijn geen volledige beschrijving van alle legale ketenactiviteiten. Per fase worden in hoofdstuk 4 de mogelijke criminele handelingen beschreven die op basis van de beschikbare informatie bekend zijn.

Tabel 1: Fases in het crime script afval

Nr.	Fase	Afbakening fase
1	Import	Afval komt vanuit het buitenland Nederland binnen.
2	Sanering voorbereiden en uitvoeren	Bij voorbereiding of uitvoering van sanering, sloop, reiniging of een vergelijkbare ingreep komt afval vrij.
3	Verwerken	Afval wordt fysiek behandeld of bewerkt.
4	Handel en distributie in Nederland	Afval wordt binnen Nederland verhandeld, overgedragen of gedistribueerd.
5	Export	Afval verlaat Nederland.
6	Eindstadium afval	De afvalstroom bereikt zijn uiteindelijke toepassing, verwijdering of andere eindafhandeling.
7	Niet te duiden	Relevante informatie kan nog niet betrouwbaar aan een fase worden gekoppeld.

4. Criminaliteit per fase

Fase 1: Import van afvalstoffen

Beschrijving fase

Bij import worden gegevens vastgelegd die de verdere route van het afval mede bepalen. Het gaat bijvoorbeeld om de omschrijving en afvalcode, de opgegeven kwaliteit en herkomst en de bestemming en beoogde verwerking. Ook de opgegeven waarde kan relevant zijn. Bij import is naast de fysieke stroom ook relevant wie de overdracht organiseert en wie administratief en financieel betrokken is bij de overbrenging.

De importfase is kwetsbaar omdat de papieren werkelijkheid bij binnenkomst bepalend kan zijn voor toezicht, transport, verdere verwerking en handel. Wanneer een afvalstof schoner, waardevoller of minder gereguleerd wordt voorgesteld dan deze feitelijk is, ontstaat ruimte voor goedkoper transport, minder toezicht en goedkopere verwerking.

Bij import moet daarom niet alleen naar de fysieke afvalstroom worden gekeken, maar ook naar de administratieve en financiële keten: wie verkoopt, wie koopt, wie meldt, wie vervoert, wie organiseert, wie betaalt en wie uiteindelijk voordeel behaalt.¹⁰

Rollen

Tabel 2: Rollen fase import

Rollen fase import	Omschrijving en eventueel benoemde subrollen
Begunstigde wederrechtelijk voordeel	Het subject bespaart kosten/verdiert meer: • Bespaarder kosten • Begunstigde winst
Corrupte (rechts)persoon	Het subject ontvangt of geeft gunsten, giften, steekpenningen enzovoorts: • Omkoper • Omgekochte
Facilitator	Het subject faciliteert in de uitvoering/het primaire proces: • Eigenaar opslaglocatie • Gebruiker opslaglocatie • Transporteur • Analist/monsternemer
Niet te duiden	De rol van het subject blijkt niet uit de informatie.
Ontdoener (verkoper)	Het subject is ontdoener.
Ontvanger (koper)	Het subject is ontvanger.
Overig	De rol van het subject past niet binnen de omschreven rollen.

¹⁰ AMLC & Nederlandse Douane, Sectordocument internationale handel plastic afval, november 2024, pagina 2-4.
KPMG Advisory N.V., Plastic feedstock for recycling in the Netherlands, 13 oktober 2023, pagina 12-16.

Rollen fase import	Omschrijving en eventueel benoemde subrollen
Overtreder in relatie tot toezicht	Het subject voert handelingen uit die toezicht bemoeilijken/onmogelijk maken: • Melder in system (melding onjuist/onvolledig) • Misleider controle/toezicht/inspectie • Overtreder vergunningsvoorschriften (ontbreekt/onvolledig) • Overtreder certificering (ontbreekt/onvolledig) • Overtreder transportvoorschriften (ontbreken/onvolledig) • Omkatter
Tussenpersoon/broker	Het subject is een handelaar/tussenpersoon/broker (tussen ontdoener en ontvanger).

Kwetsbaarheid en aandachtspunten

Kwetsbaarheid

De belangrijkste kwetsbaarheid is hoe de afvalstof bij binnenkomst wordt geclassificeerd en gepresenteerd. Als de aard, kwaliteit, afvalcode of bestemming onjuist worden weergegeven, kan dat het toezicht en de verdere route door de keten beïnvloeden.

Voor toezicht en opsporing

Voor toezicht en opsporing is vooral relevant of de fysieke lading past bij de documenten en afvalcode. Zo kunnen monsters en foto's worden vergeleken met gegevens over herkomst, waarde en bestemming en met contracten en facturen.¹¹

Voorbeelden van modi operandi tijdens de import van afval

Voor grensoverschrijdende overbrengingen gelden verschillende procedures. Welke procedure van toepassing is, hangt onder meer af van de afvalsoort, bestemming en beoogde verwerking. Hieronder staan enkele voorbeelden van manieren waarop bij import regels kunnen worden overtreden of omzeild.

Afvalstof of afvaltransport niet, te laat of onvolledig registreren, melden of kennisgeven

Een grensoverschrijdende overbrenging kan niet of onvolledig worden gemeld bij de toezichthouder. Hierdoor vindt de import plaats zonder het voorafgaande toezicht dat bij de betreffende afvalstroom hoort. In [onderzoek Partita](#) oordeelde de rechtbank in eerste aanleg dat 12 ladingen met in totaal ongeveer 17.000 ton petroleumrestanten vanuit Frankrijk naar Nederland waren overgebracht zonder de vereiste EVOA-kennisgeving, een verplichte officiële aanvraag bij de ILT om afvalstoffen over de grens te mogen transporteren.

Afval bij import onjuist classificeren of als product of andere status voorstellen

Een grensoverschrijdende overbrenging kan op papier worden voorgesteld als een product, bijproduct of minder gereguleerde stroom. Hierdoor kan een strengere afvalrechtelijke procedure buiten beeld blijven. Of wordt er niet gecontroleerd, omdat het geen risicolading betreft.

In onderzoek Partita werden petroleumrestanten vanuit Frankrijk naar Nederland vervoerd alsof het producten waren. De rechtbank oordeelde in eerste aanleg dat het mengsel afval was en eerst een nuttige behandeling moest ondergaan voordat het opnieuw als product kon worden gebruikt.

¹¹ Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2024, hoofdstuk "Criminaliteit met kunststofafval". Sahramäki, I., Favarin, S., Mehlbaum, S., Savona, E., Spapens, T. & Kankaanranta, T., Crime script analysis of illicit cross-border waste trafficking: Key findings, BlockWaste, 2017, Annex I.

In een [Kroatisch strafrechtelijk onderzoek](#) worden verdachten ervan verdacht gevaarlijk afval uit Italië, Slovenië en Duitsland als recyclebaar kunststofafval te hebben aangegeven om de vereiste toestemming voor invoer te omzeilen.

Documenten of informatie over herkomst, behandeling of samenstelling manipuleren

Wie een afvalstof overbrengt naar een andere locatie moet informatie over de herkomst, behandeling en samenstelling van de afvalstof verstrekken, maar deze kan op papier juist worden verhuld. Daardoor kunnen bijvoorbeeld (delen van) de importprocedure worden overgeslagen of wordt er een andere/illegale afvalstroom geïmporteerd.

In het hiervoor genoemde Kroatische onderzoek zouden ook documenten zijn vervalst om het afval als recyclebaar kunststofafval voor te stellen.

Onterechte recyclingclaims of certificaten

Sommige afvalstoffen kunnen gerecycled worden en daarvoor gelden specifieke procedures en regels. De recycler van het afval moet natuurlijk de benodigde vergunningen en/of certificaten hebben om te mogen recyclen. Vaak hangt de gerecyclede status van het afval ook samen met een claim of certificaat daarvan. Een ontvanger kan opzettelijk verkeerd (dus crimineel) afvalstromen of tonnages op papier opvoeren als ingezameld, gerecycled of geïmporteerd voor recycling. Dit kan betrekking hebben op bestaande fysieke stromen, maar ook op stromen die fictief zijn (dus enkel op papier bestaan). Een andere illegale handeling kan zijn dat stromen dubbel geteld worden. Zo kan dezelfde lading twee keer worden geregistreerd met een tweede weging, fictieve weegbonnen of dubbele voertuig- of containernummers, waarna de milieucrimineel voor beide registraties ten onrechte recyclingcredits claimt. Ook kan een certificaat van een andere recyclingcyclus of van een ander bedrijf valselyk worden gebruikt om de recycling te rechtvaardigen.

Environmental Investigation Agency (EIA) beschrijft voorbeelden van fraude met recyclingclaims en certificaten, waaronder de uitgifte van certificaten voor afval dat niet daadwerkelijk was verwerkt. EIA beschrijft onder meer 'falsified sampling sheets', fictieve of dubbele voertuig-/containernummers en duplicatie van echte ladingen. Ook beschrijft EIA de fraude met ruim 600.000 valse recyclingcertificaten en dat 4 bedrijven certificaten hadden afgegeven 'without processing any waste'.¹²

Fase 2: Sanering voorbereiden en uitvoeren

Beschrijving fase

Deze fase gaat over situaties waarin afvalstoffen vrijkomen bij sanering, sloop, bodemingrepen, reiniging of calamiteiten. Voorbeelden zijn bodem- en asbestsanering, tanksanering, werkzaamheden na brandschade en slooprojecten waarbij afvalstromen vrijkomen.

De belangrijkste kwetsbaarheden zitten in de voorbereiding en uitvoering. Daar wordt bepaald welke stoffen aanwezig zijn, welke risico's bestaan en hoe de sanering wordt uitgevoerd. Ook de keuze van monsterlocaties, de wijze van bemonsteren en bijvoorbeeld de manier en diepte van afgraven kunnen invloed hebben op de samenstelling van de afvalstroom. Als onderzoek of uitvoering onvolledig is of bewust wordt gestuurd, kan afval later onder een te lichte categorie worden afgevoerd, worden gemengd, of terechtkomen bij een partij die het niet verantwoord kan verwerken.

¹² EIA, Dirty Deals – Part One: Evidencing illegalities in the global plastic waste trade, 2024, pagina 12 en pagina 18–19. [Dirty Deals – Part One - EIA](#)

Rollen

Tabel 3: Rollen fase sanering voorbereiden en uitvoeren

Rollen fase sanering voorbereiden en uitvoeren	Omschrijving en eventueel benoemde subrollen
Begunstigde wederrechtelijk voordeel	Het subject bespaart kosten/verdient meer: - Bespaarder kosten - Begunstigde winst
Betrokkene sanering (kies rol)	Het subject voert een deel van de sanering uit of ondersteunt dit: - Afgraver/inwinner - Hoofdaannemer/organisator - Medewerker inventarisatiebureau/adviesbureau - Analist/monsternemer - Onderaannemer - Opdrachtgever - Planner/werkvoorbereider - Saneerder
Corrupte (rechts)persoon	Het subject ontvangt of geeft gunsten, giften, steekpenningen enzovoorts: - Omkoper - Omgekochte
Facilitator	Het subject faciliteert in de uitvoering/het primaire proces: - Eigenaar opslaglocatie - Gebruiker opslaglocatie - Transporteur - Analist/monsternemer
Niet te duiden	De rol van het subject blijkt niet uit de informatie.
Overig	De rol van het subject past niet binnen de omschreven rollen.
Overtreder in relatie tot toezicht	Het subject voert handelingen uit die toezicht bemoeilijken/onmogelijk maken: - Melder in system (melding onjuist/onvolledig) - Misleider controle/toezicht/inspectie - Overtreder vergunningsvoorschriften (ontbreekt/onvolledig) - Overtreder certificering (ontbreekt/onvolledig) - Overtreder transportvoorschriften (ontbreekt/onvolledig) - Omkatter
Tussenpersoon/broker	Het subject is een handelaar/tussenpersoon/broker (tussen ontdoener en ontvanger).

Kwetsbaarheid en aandachtspunten

Kwetsbaarheid

De belangrijkste kwetsbaarheden liggen in de voorbereiding én uitvoering. Inventarisatie, bemonstering, analyse en de wijze van afgraven of verwijderen kunnen bepalen welke afvalstroom ontstaat en hoe deze later wordt geclassificeerd en afgevoerd.

Voor toezicht en opsporing

Voor toezicht en opsporing is vooral relevant of onderzoek en saneringsplan aansluiten op de feitelijke situatie. Zo kunnen monsters en analyseresultaten worden vergeleken met de feitelijke uitvoering, meldingen, afvalscheiding en afvoer.

Voorbeelden van modi operandi tijdens saneren

Wanneer er saneringswerkzaamheden worden uitgevoerd, komen daar afvalstoffen bij vrij. Om vooraf vast te stellen wat voor type sanering uitgevoerd moet worden, worden er monsternames en analyses gedaan om tot het juiste plan van aanpak te komen. In de verschillende stadia kunnen meldingen bij de toezichthouder verplicht zijn. Hieronder staan enkele voorbeelden van de manier waarop zowel in de voorbereiding, uitvoering, rapportering als afhandeling van de saneringswerkzaamheden criminaliteit kan worden gepleegd.

Sanering of vrijkomende afvalstof niet, te laat of onvolledig melden of registreren

Een sanering of de daarbij vrijkomende afvalstoffen kunnen te laat, niet of onvolledig worden gemeld bij de toezichthouder. Hierdoor vindt de sanering plaats zonder het voorafgaande toezicht dat bij de betreffende afvalstroom hoort. Hierdoor kan toezicht pas plaatsvinden nadat werkzaamheden zijn begonnen en bestaat het risico dat de sanering onjuist is uitgevoerd.

In een zaak uit 2026 was een asbestsanering niet uiterlijk twee dagen voor aanvang bij de toezichthouder gemeld. Voor deze en andere asbestovertredingen [werden bestuurlijke boetes opgelegd](#).

Inventarisatie of bemonstering niet of onvolledig uitvoeren

Er kan opzettelijk onvoldoende gedaan worden om te laten vaststellen welke gevaarlijke stoffen of verontreinigingen aanwezig zijn. Daardoor kunnen uitvoering, classificatie en afvoer worden gebaseerd op een onvolledig beeld.

In een zaak uit 2026 [stelde de Nederlandse Arbeidsinspectie vijf asbestovertredingen vast](#), waaronder het ontbreken van een voorafgaande asbestinventarisatie.

Onderzoek, monsterlocatie of meting bewust sturen

In de opdracht voor een locatie-onderzoek kan de onderzoeksvraag, monsterlocatie, een monster zoals een afgraving of meting zo gestuurd worden dat problematische delen buiten beeld blijven. Ook de wijze en diepte van afgraven kunnen invloed hebben op welke verontreiniging uiteindelijk in een partij terechtkomt. Hierdoor kan een formeel bruikbaar maar niet-representatief onderzoeksresultaat ontstaan.

Een voorbeeld is dat een inventarisatie wordt beperkt tot door de opdrachtgever aangewezen onderdelen, terwijl andere mogelijke bronnen van asbest buiten de onderzoeksopdracht blijven. Dit wordt ondersteund door [onderzoek van het RIVM uit 2019](#). Het RIVM beschrijft als ongewenste gebeurtenissen onder andere onjuiste kwaliteitsbeoordeling, manipulatie van bemonstering en het mengen van vervuilde en schone grond.

Sanering uitvoeren zonder vereiste certificering of in strijd met uitvoeringsvoorschriften

Saneringswerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd zonder de vereiste certificaten of deskundig toezicht. Dit kan bijvoorbeeld betrekking hebben op ontbrekende of onjuiste certificaten of vergunningen van het bedrijf, maar ook op persoonsgebonden certificaten van werknemers.

[In een zaak uit 2026](#) werden asbestwerkzaamheden uitgevoerd door een niet-gecertificeerd bedrijf, zonder gecertificeerde toezichthouder en door werknemers zonder de daarvoor vereiste certificaten.

Afvalstromen tijdens sanering mengen of wegmengen

Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen afvalstromen uit de sanering worden gemengd, waardoor de oorspronkelijke herkomst of verontreiniging moeilijker herkenbaar wordt. Bij grond, puin of asbesthoudend materiaal kan hierdoor een problematische stroom in een grotere

of minder risicovolle stroom verdwijnen. Bij grond, puin of slib kan bijvoorbeeld sterk verontreinigd materiaal op de saneringslocatie met schoner materiaal worden gemengd, waardoor de concentratie van vervuiling daalt en de stroom gunstiger kan worden geclassificeerd of goedkoper kan worden afgevoerd.

Zo beschrijft een RIVM-rapport uit 2019 het illegaal vermengen van vervuilde grond met schone grond om toepassing mogelijk te maken. Ook een signaalrapportage van de ILT uit 2019 benoemt het risico dat vervuild residu met schonere stromen wordt weggemengd in de bodemketen.¹³

Afval afvoeren naar een niet-passende of niet-bevoegde ontvanger

Afvalstromen die bij een sanering vrijkomen kunnen worden afgevoerd naar een partij die de betreffende stroom niet mag ontvangen of niet passend kan verwerken. Hierdoor wordt het probleem vanuit de saneringsfase doorgeschoven naar een volgende schakel in de afvalketen.

Fase 3: Verwerken

Beschrijving fase

Deze fase omvat fysieke handelingen met afvalstoffen, bijvoorbeeld door sorteren, scheiden, wassen, shredderen, mengen, reinigen of recyclen. Ook andere fysieke behandelingen of bewerkingen van afval vallen hieronder, zolang de afvalstroom daarna nog verder wordt verwerkt, verhandeld of afgehandeld. Criminaliteit kan zich voordoen wanneer deze handelingen bijvoorbeeld zonder, of in strijd met de vereiste vergunning of regels, of op een daarvoor niet toegestane locatie worden uitgevoerd. Een vergund bedrijf dat afval verwerkt is vaak verplicht om bij te houden welke stromen afval er binnenkomen en uitgaan en wat er tussentijds met dat afval gebeurt, bijvoorbeeld alleen opslaan of sorteren, shredderen enzovoort.

Bij verwerken kan de fysieke staat, samenstelling of kwaliteit van het afval veranderen. Ook kan verwerking gevolgen hebben voor de wijze waarop de afvalstof vervolgens wordt geclassificeerd of administratief wordt beschreven. Daarmee is deze fase belangrijk voor zowel legale recycling als mogelijke criminaliteit. Door verwerking kan afval daadwerkelijk geschikt worden gemaakt voor hergebruik, maar verwerking kan ook worden gebruikt om vervuiling te verhullen of afval administratief als product of secundaire grondstof te presenteren.

Financieel voordeel kan ontstaan wanneer noodzakelijke verwerking geheel of gedeeltelijk achterwege blijft of wanneer kwaliteit, herkomst of recyclingprestaties gunstiger worden voorgesteld dan feitelijk juist is.¹⁴ Ook het mengen met andere stromen kan worden gebruikt om verontreiniging over een grotere hoeveelheid materiaal te verdelen en zo de afzet of verwerking goedkoper te maken.

Rollen

Tabel 4: Rollen fase verwerken

Rollen fase verwerken	Omschrijving en eventueel benoemde subrollen
Begunstigde wederrechtelijk voordeel	Het subject bespaart kosten/verdiert meer: • Bespaarder kosten • Begunstigde winst
Corrupte (rechts)persoon	Het subject ontvangt of geeft gunsten, giften, steekpenningen enzovoorts:

¹³ RIVM, Risicogestuurd toezicht en handhaving: Ranking ongewenste gebeurtenissen in de bodemketen, RIVM-rapport 2019-0105, 2019 - [Risicogestuurd toezicht en handhaving: Ranking ongewenste gebeurtenissen in de bodemketen 2019-0105](#). Inspectie Leefomgeving en Transport, [Signaalrapportage Analyse risico's in de keten van bodemas](#), september 2019.

¹⁴ Inspectie Leefomgeving en Transport, [Exportverbod plastic afval](#), 17 april 2026, pagina 4 en pagina 17. KPMG, Plastic feedstock for recycling in the Netherlands, 13 oktober 2023, pagina 12-14.

Rollen fase verwerken	Omschrijving en eventueel benoemde subrollen
	• Omkoper • Omgekochte
Facilitator	Het subject faciliteert in de uitvoering/het primaire proces: • Eigenaar opslaglocatie • Gebruiker opslaglocatie • Transporteur • Analist/monsternemer
Niet te duiden	De rol van het subject blijkt niet uit de informatie.
Overig	De rol van het subject past niet binnen de omschreven rollen.
Overtreder in relatie tot toezicht	Het subject voert handelingen uit die toezicht bemoeilijken/onmogelijk maken: • Melder in system (melding onjuist/onvolledig) • Misleider controle/toezicht/inspectie • Overtreder vergunningsvoorschriften (ontbreekt/onvolledig) • Overtreder certificering (ontbreekt/onvolledig) • Overtreder transportvoorschriften (ontbreekt/onvolledig) • Omkatter
Verwerker	Het subject verwerkt afval: • Reiniger • Scheider in losse stromen • Spoeler/Wasser • Verbrander • Thermisch Reiniger • Recycler • Menger/Blender • Shredder

Kwetsbaarheid en aandachtspunten

Kwetsbaarheid

Een belangrijke kwetsbaarheid is dat bij verwerking de fysieke afvalstroom kan veranderen en tegelijk de administratieve beschrijving of classificatie kan worden aangepast. Door bijvoorbeeld sorteren, reinigen, shredderen, mengen of blenden kan de samenstelling, herkomst of kwaliteit van afval minder zichtbaar worden. De stroom kan daarna onder een andere naam, code, kwaliteit of status verder de keten in gaan, bijvoorbeeld als product, recyclaat, bouwstof of secundaire grondstof.

Wegmengen is daarbij een belangrijk risico. Door vervuilde of problematische stromen te mengen met andere afvalstoffen of niet-afvalstoffen kan verontreiniging worden verdund, verhuld of moeilijker herleidbaar worden.¹⁵

Voor toezicht en opsporing

Voor toezicht en opsporing is vooral relevant of de fysieke afvalstroom aansluit op de administratie en de vergunde verwerking. Daarbij kunnen bijvoorbeeld acceptatiegegevens, massabalans, analysesresultaten en de afvoer van reststromen worden vergeleken.

¹⁵ RIVM, Risicogestuurd toezicht en handhaving: Ranking ongewenste gebeurtenissen in de bodemketen, 2019. Inspectie Leefomgeving en Transport, [Analyse risico's in de keten van bodemas](#), september 2019.

Voorbeelden van modi operandi tijdens verwerken van afval

Inkomende of uitgaande afvalstromen niet, te laat of onvolledig registreren of melden

Inkomende of uitgaande afvalstromen kunnen niet, onvolledig of onjuist worden geregistreerd of gemeld. Daardoor ontstaat geen volledig beeld van hoeveelheid, herkomst, verwerking en bestemming.

Volgens het OM bleek uit [strafrechtelijk onderzoek naar een afvalverwerker in Den Bosch](#) onder meer dat niet alle inkomende en uitgaande bedrijfsafvalstoffen juist bij het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen waren gemeld.

Afval omkatten naar product, bijproduct, recyclaat of einde-afval

Afval kan tijdens of na verwerking administratief worden gepresenteerd als product, grondstof, recyclaat of einde-afval, terwijl niet aan de voorwaarden voor die status wordt voldaan.¹⁶

In een internationaal strafrechtelijk onderzoek uit 2026 worden drie Italiaanse ondernemingen ervan verdacht toxische as te hebben verwerkt en vervolgens als milieuvriendelijke houtskool te hebben verkocht voor onder meer briketten, meststoffen en toevoegingen aan beton.¹⁶

Kwaliteit, hoeveelheid of verwerking onjuist registreren of rapporteren

De hoeveelheid, kwaliteit of wijze van verwerking kan onjuist worden geregistreerd of gerapporteerd. Daardoor wordt het voor toezichthouders moeilijker om vast te stellen wat feitelijk met de afvalstroom is gebeurd. Het correct melden bij een toezichthouder is een verplichting, omdat dit als doel heeft dat het proces controleerbaar en transparant is. Opzettelijke fouten doen dat teniet.

In 2026 legde het OM een [strafbeschikking op](#) aan een van de betrokken afvalbedrijven nadat volgens het OM met vervalste begeleidingsbrieven was geprobeerd aan te tonen dat afgedankte cv-ketels waren teruggestuurd, terwijl de partij daadwerkelijk was verwerkt.

Afval opslaan of verwerken zonder vereiste vergunning, toestemming of certificering

Bedrijven die afval opslaan, overslaan en/of verwerken moeten daarvoor de juiste vergunning en/of certificaten hebben. Daarbij moet de werkwijze van de verwerker overeenkomen met de vergunnings- en certificatenvoorschriften.

Volgens het OM [werd in dezelfde zaak ruim 273 ton afgedankte cv-ketels geshredderd](#) terwijl beide betrokken bedrijven niet de vereiste certificering hadden voor verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.

Afval bij verwerking mengen of wegmengen om verontreiniging te verhullen

Door vervuild afval te mengen met schoner materiaal, wordt de verontreiniging minder zichtbaar en wordt de stroom opnieuw verwerkt of toegepast. Dit kan goedkoper zijn dan het afval correct te verwerken.

In de Barneveldse grondzaak werd sterk verontreinigde grond die als afval had moeten worden gestort opzettelijk samengevoegd met schoner zand om de verontreiniging te verhullen en de grond verder toe te kunnen passen. [De opgelegde strafbeschikkingen zijn inmiddels onherroepelijk.](#)

Problematische of afgekeurde afvalstromen opnieuw verwerken of doorgeven

Afgekeurde stromen kosten (extra) geld. Door de verwerking incorrect uit te voeren kan geld worden bespaard, zoals onder het vorige punt. Daarnaast kan het niet correct verwerkte afval weer aan een andere verwerker worden afgegeven. Dan zijn de kosten voor de volgende partij in de keten. De volgende partij kan daarbij worden misleid, maar kan ook bewust aan dezelfde werkwijze deelnemen.

¹⁶ Van der Helm, L. (2026), 'Daar zit een luchtje aan', pagina 29–30 en 44–45. Eurojust, Illegal waste trading stopped through coordination by Eurojust, 26 mei 2026.

In de [Barneveldse grondzaak](#) werden te zwaar verontreinigde partijen toch geaccepteerd en onvoldoende of onjuist gereinigd. De onjuist gereinigde partijen werden vervolgens door een ander bedrijf binnen hetzelfde concern opnieuw geaccepteerd, terwijl dit niet was toegestaan. Volgens het OM werd in verschillende schakels van de keten gefraudeerd en was financieel gewin een belangrijk motief.

Fase 4: Handel en distributie in Nederland

Beschrijving fase

Deze fase omvat het verkopen, kopen, bemiddelen, administratief overdragen, bundelen, opslaan en distribueren van afvalstromen binnen Nederland. De afvalstof kan fysiek worden verplaatst, maar dat hoeft niet altijd. Eigendom, commerciële regie of contractuele verantwoordelijkheid kan op papier wijzigen terwijl de afvalstof fysiek op dezelfde locatie blijft.

Commerciële afspraken kunnen naast formele contracten en documenten ook via digitale of informele communicatie plaatsvinden. Dit kan de reconstructie van prijs, bestemming en commerciële regie bemoeilijken, vooral wanneer deze afspraken niet aansluiten op de formele administratie.¹⁷

Rollen

Tabel 5: Rollen fase handel

Rollen fase handel en distributie in Nederland	Omschrijving en eventueel benoemde subrollen
Begunstigde wederrechtelijk voordeel	Het subject bespaart kosten/verdiend meer: - Bespaarder kosten - Begunstigde winst
Corrupte (rechts)persoon	Het subject ontvangt of geeft gunsten, giften, steekpenningen enzovoorts: - Omkoper - Omgekochte
Facilitator	Het subject faciliteert in de uitvoering/het primaire proces: - Eigenaar opslaglocatie - Gebruiker opslaglocatie - Transporteur - Analist/monsternemer
Niet te duiden	De rol van het subject blijkt niet uit de informatie.
Ontdoener (verkoper)	Het subject is ontdoener.
Ontvanger (koper)	Het subject is ontvanger.
Overig	De rol van het subject past niet binnen de omschreven rollen.

¹⁷ GI-TOC, A Plastic Problem: European Waste Destined for Türkiye, juni 2025, pagina 17-18. Europol, EU-SOCTA 2025, pagina 65. Sahramäki en anderen, Crime script analysis of illicit cross-border waste trafficking, BlockWaste, 2017, Annex I, Nederlandse casus plasticafval uit België/Luxemburg.

Rollen fase handel en distributie in Nederland	Omschrijving en eventueel benoemde subrollen
Overtreder in relatie tot toezicht	Het subject voert handelingen uit die toezicht bemoeilijken/onmogelijk maken: • Melder in systeem (melding onjuist/onvolledig) • Misleider controle/toezicht/inspectie • Overtreder vergunningsvoorschriften (ontbreekt/onvolledig) • Overtreder certificering (ontbreekt/onvolledig) • Overtreder transportvoorschriften (ontbreken/onvolledig) • Omkatter
Tussenpersoon/broker	Het subject is een handelaar/tussenpersoon/broker (tussen ontdoener en ontvanger).

Kwetsbaarheid en aandachtspunten

Bijzondere rol en kwetsbaarheid

Een belangrijke rol in deze fase is de tussenpersoon/broker. Binnen het crime script gaat het om de partij die de handel, overdracht of afzet tussen ontdoener en ontvanger organiseert. Dat kan bijvoorbeeld een handelaar of bemiddelaar zijn.

Een kwetsbaarheid is dat handel waarde kan creëren zonder dat de afvalstof feitelijk verbetert. Een laagwaardige, vervuilde of afgekeurde stroom kan administratief of commercieel opnieuw worden gepresenteerd als bruikbare grondstof, recyclebare stroom of exportwaardig materiaal. Meerdere handelaren, rechtspersonen of administratieve overdrachten kunnen het moeilijker maken om herkomst, verantwoordelijkheid en feitelijke bestemming te reconstrueren. Daarbij kan een partij zoals een tussenpersoon/broker veel invloed hebben op de afvalstroom zonder deze zelf op te slaan of te verwerken.¹⁸

Voor toezicht en opsporing

Voor toezicht en opsporing is relevant of de fysieke samenstelling en route aansluiten op de handelsadministratie. Daarnaast kan worden gekeken wie de commerciële regie voert, factureert en betaalt en wie de bestemming van de afvalstroom bepaalt.

Voorbeelden van modi operandi tijdens de handel en distributie van afval in Nederland

Documenten of informatie over afvaloverdracht vervalsen of misleidend gebruiken

Om toezicht om de tuin te leiden en te bemoeilijken kunnen begeleidingsbrieven of andere documenten opzettelijk worden opgemaakt met onjuiste informatie die niet overeenkomt met de feitelijke afvalstroom of bestemming.

In [een strafzaak uit 2024](#) stonden op begeleidingsbrieven andere bestemmingen dan waar het afval werkelijk heen ging. Op een andere begeleidingsbrief stond bouw- en sloopafval, terwijl feitelijk onder meer oude matrassen, ledikanten, lattenbodems en verpakkingsmateriaal werden vervoerd. Het hof veroordeelde de verdachte onder meer voor valsheid in geschrift met betrekking tot begeleidingsbrieven voor afvaltransport.

Handelen of bemiddelen in afval zonder vereiste registratie

Een tussenpersoon/broker kan afval verhandelen of voor anderen bij het beheer daarvan bemiddelen zonder daarvoor op de vereiste VIHB-lijst te staan. In [onderzoek Carnaliet](#) veroordeelde de rechtbank een rechtspersoon in eerste aanleg omdat zij bedrijfs- en gevaarlijke

¹⁸ M. Pons-Hernandez, 'Plastic waste trafficking in Spain: examining the actors, routes, and crimes involved', Trends in Organized Crime, 2025, DOI 10.1007/s12117-025-09577-1. Environmental Investigation Agency (EIA), [Dirty Deals – Part Two: Evidencing illegalities in the global plastic waste trade](#), november 2024, pagina 14–17. Van der Helm (2026), pagina 29–31 en 39.

afvalstoffen had verhandeld en bemiddeld terwijl zij tot 22 februari 2019 niet als handelaar of bemiddelaar op de VIHB-lijst stond.

Afval afgeven of doorverkopen aan een niet-passende of niet-bevoegde ontvanger

In de afvalketen moeten ook ontvangers de juiste vergunningen en/of certificaten hebben om een type afval überhaupt te mogen ontvangen. Afval kan afgegeven worden aan zogenaamde niet-vergunde inrichtingen.

In [de uienwaterzaak](#) werden over een periode van ruim een jaar tientallen transporten met bedrijfsafvalstoffen georganiseerd naar een onbevoegde ontvanger. Uit afgeluisterde gesprekken bleek bovendien dat betrokkenen afspraken dat zij het uienwater niet als afvalwater moesten presenteren. Het hof oordeelde dat het om bedrijfsafvalstoffen ging en veroordeelde de verdachte voor feitelijk leidinggeven aan het afgeven daarvan aan een onbevoegde ontvanger.

Meerdere schakels, ondernemingen of administratieve overdrachten gebruiken om herkomst, behandeling of verantwoordelijkheid te verhullen

Administratieve overdrachten en/of meerdere ondernemingen tussen de oorspronkelijke ontdoener en de uiteindelijke verwerking kunnen ruis veroorzaken bij het herleiden van de herkomst, behandeling of verantwoordelijkheid. De afvalstof hoeft daarbij niet bij iedere overdracht fysiek te worden verplaatst.

In Operation Rifiuti meldde de Spaanse politie Guardia Civil dat een reeks onderling verbonden ondernemingen zou zijn gebruikt om op papier behandelingen te simuleren die niet waren uitgevoerd.¹⁹

Papieren eigendomsoverdracht is op zichzelf niet strafbaar. Deze criminele modus operandi houdt in dat de overdrachten worden gebruikt om bijvoorbeeld herkomst, verantwoordelijkheid of bestemming te verhullen.

Handelspartner of ontdoener misleiden over bestemming, kwaliteit of verwerking

Een ontdoener of andere handelspartner kan een onjuist beeld krijgen van de bestemming, kwaliteit of verwerking van het afval. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren doordat een tussenpersoon, transporteur of ontvanger onjuiste informatie of documenten verstrekt. Hierdoor kan de ontdoener er onterecht van uitgaan dat het afval volgens afspraak en volgens de regels wordt verwerkt, terwijl dat in de praktijk niet zo is.

In de zaak uit 2024 traden de betrokken bedrijven op als tussenpersonen tussen de ontdoener en de uiteindelijke afvalverwerker. De verdachte was bestuurder van een van deze bedrijven en had volgens de uitspraak het systeem bedacht waarbij de werkelijke bestemming niet op de begeleidingsbrieven werd vermeld. De oorspronkelijke ontdoeners waren daardoor in de veronderstelling dat hun afval naar een andere locatie ging dan feitelijk het geval was. Het hof [veroordeelde de verdachte onder meer voor valsheid in geschrift](#) met betrekking tot deze begeleidingsbrieven.

Fase 5: Export

Beschrijving fase

Deze fase omvat het exporteren van afvalstoffen vanuit Nederland naar het buitenland. Daarbij zijn onder meer de toepasselijke EVOA-procedure, documentatie, route en bestemming relevant. De overbrenging kan rechtstreeks naar het land van bestemming gaan of via andere landen en havens verlopen.

¹⁹ Ministerio del Interior/Guardia Civil, bericht over Operation Rifiuti, 14 januari 2025. M. Pons-Hernandez, Plastic waste trafficking in Spain: examining the actors, routes, and crimes involved, Trends in Organized Crime, 2025, DOI 10.1007/s12117-025-09577-1.

Export kan economisch aantrekkelijk zijn wanneer verwerking in het buitenland goedkoper is. Dat prijsverschil is op zichzelf legitiem, maar kan ook een prikkel vormen om moeilijk verwerkbare stromen naar goedkopere afzetroutes te sturen.

Voor kunststofafval zijn er in deze fase extra aangescherpte internationale regels. Vanaf 21 mei 2026 geldt voor uitvoer van B3011-kunststofafval uit de EU een kennisgevingsplicht. B3011 is de code voor bepaalde schone kunststofafvalstromen die voor recycling zijn bestemd. Vanaf 21 november 2026 geldt een EU-breed exportverbod voor B3011-kunststofafval naar niet-OESO-landen. De ILT verwacht dat dit niet vanzelf leidt tot meer verwerking binnen Nederland of de EU; meer export van kunststofafval naar OESO-landen zoals Turkije blijft een belangrijk scenario.²⁰

Rollen

Tabel 6: Rollen fase export

Rollen fase export	Omschrijving en eventueel benoemde subrollen
Begunstigde wederrechtelijk voordeel	Het subject bespaart kosten/verdiert meer: - Bespaardere kosten - Begunstigde winst
Corrupte (rechts)persoon	Het subject ontvangt of geeft gunsten, giften, steekpenningen enzovoorts: - Omkoper - Omgekochte
Facilitator	Het subject faciliteert in de uitvoering/ het primaire proces: - Eigenaar opslaglocatie - Gebruiker opslaglocatie - Transporteur - Analist/monsternemer
Niet te duiden	De rol van het subject blijkt niet uit de informatie.
Ontdoener (verkoper)	Het subject is ontdoener.
Ontvanger (koper)	Het subject is ontvanger.
Overig	De rol van het subject past niet binnen de omschreven rollen.
Overtreder in relatie tot toezicht	Het subject voert handelingen uit die toezicht bemoeilijken/onmogelijk maken: - Melder in system (melding onjuist/onvolledig) - Misleider controle/toezicht/inspectie - Overtreder vergunningsvoorschriften (ontbreekt/onvolledig) - Overtreder certificering (ontbreekt/onvolledig) - Overtreder transportvoorschriften (ontbreekt/onvolledig) - Omkatter
Tussenpersoon/broker	Het subject is een handelaar/tussenpersoon/broker (tussen ontdoener en ontvanger).

²⁰ Inspectie Leefomgeving en Transport, [Exportverbod plastic afval](#), 17 april 2026, pagina 16-17 en Inspectie Leefomgeving en Transport, [‘Strengere regels voor import en export kunststofafval’](#), geraadpleegd juli 2026.

Kwetsbaarheid en aandachtspunten

Kwetsbaarheid

Een belangrijke kwetsbaarheid is dat de rechtmatigheid van een overbrenging sterk afhangt van juiste informatie over de afvalstof en de bestemming. Ook de feitelijke route en verwerking moeten aansluiten op de gekozen procedure en de documenten.

Een route via andere landen of havens is op zichzelf niet verdacht, maar kan worden gebruikt om toezicht of geldende beperkingen te omzeilen.

Voor toezicht en opsporing

Voor toezicht en opsporing is vooral relevant of de fysieke afvalstroom aansluit op de EVOA- en transportdocumentatie. Ook de route, opgegeven bestemming, betalingen en de mogelijkheden van de buitenlandse verwerker kunnen relevante aanknopingspunten zijn.²¹

Voorbeelden van modi operandi tijdens de export van afval

Afvalstof of afvaltransport niet, te laat of onvolledig registreren, melden of kennisgeven

Een bekende overtreding: afval exporteren zonder de vereiste voorafgaande kennisgeving en toestemming.

In [onderzoek Carnaliet](#) oordeelde de rechtbank in eerste aanleg dat 13 containers met kunststofafval naar onder meer Thailand, Nigeria, Turkije en Zuid-Afrika waren overgebracht terwijl de vereiste kennisgevingsprocedure daarvoor niet was gevolgd.

Afval bij export onjuist classificeren of onder een onjuiste (te lichte) code of status uitvoeren

Het omkatten van een afvalstroom die wordt geëxporteerd naar een 'lichtere' afvalsoort. Dat houdt in dat de stroom wordt voorgesteld als een afvaltype waarvoor minder of geen exportcontroles gelden. Dit kan tijd en geld schelen in het criminele bedrijfsproces.

De rechtbank oordeelde in eerste aanleg dat zes containers met kraftzakken door de combinatie van papier en kunststof onder afvalcode BEU04 vielen en dat voor de overbrenging daarvan naar India voorafgaande kennisgeving en toestemming nodig waren. Deze kennisgeving en toestemming ontbraken. De rechtspersoon werd voor deze overbrenging schuldig verklaard. De rechtbank [legde daarvoor geen straf of maatregel op](#).

Documenten over herkomst, behandeling, route of bestemming manipuleren

Documenten over herkomst, behandeling, route of bestemming kunnen bewust zo worden ingevuld dat zij niet overeenkomen met de feitelijke afvalstroom.

In Operation Rifiuti meldde de Guardia Civil dat documenten mogelijk waren vervalst en behandelingen zouden zijn gesimuleerd. In Operation Poubelle werden volgens de Guardia Civil tussenliggende ondernemingen en vervalste documentatie gebruikt om onbehandeld afval naar stortplaatsen te brengen.²²

Export organiseren zonder vereiste registratie, toestemming, overeenkomst of andere verplichte documentatie

In onderzoek Carnaliet stond de betrokken rechtspersoon een deel van de periode niet als handelaar of bemiddelaar op de VIHB-lijst. Daarnaast werden drie containers overgebracht zonder het vereiste juridisch bindende EVOA-contract tussen opdrachtgever en ontvanger.

²¹ AMLC & Nederlandse Douane, [Sector document internationale handel plastic afval](#), november 2024, pagina 2 en 4 en [Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2024](#), hoofdstuk 'Criminaliteit met kunststofafval'.

²² Ministerio del Interior/Guardia Civil, Operation Rifiuti, 14 januari 2025. Ministerio del Interior/Guardia Civil, Operation Poubelle, 20 december 2023.

Afval mengen of in de lading verhullen zodat de feitelijke lading niet overeenkomt met de opgegeven afvalstroom

Op papier kan een lading zo samengesteld worden dat het onder één toegestane afvalcode lijkt te vallen, terwijl de fysieke inhoud daar niet mee overeenkomt.

In Carnaliet bevatten drie voor Turkije bestemde containers kunststof dat was vermengd of verontreinigd met onder meer papier, karton, hout, glas en drankblikjes. De lading kon daardoor niet onder 1 groene-lijstcode worden ingedeeld en een vereiste kennisgeving ontbrak.

In Operation Finoplast meldde de Guardia Civil dat containers zo werden geladen dat schone kunststofballen aan de voorzijde het daarachter verborgen afval bij een oppervlakkige controle aan het zicht konden onttrekken.²³

Afval exporteren naar een bestemming waar de overbrenging niet is toegestaan

Een overbrenging kan niet zijn toegestaan doordat het bestemmingsland de invoer van de betreffende afvalstroom verbiedt of beperkt, maar ook doordat voor uitvoer vanuit de EU een exportverbod geldt.

Niet alle landen willen alle soorten afval ontvangen. Invoerverboden en -beperkingen van bestemmingslanden kunnen afvalstromen verleggen. Zo beperkte China vanaf 2018 de invoer van kunststofafval. Daarna nam de wereldwijde handel in kunststofafval af en verschoof een deel van de exportstromen naar andere bestemmingslanden.²⁴

In [een Nederlandse strafzaak](#) werden gevaarlijke afvalstoffen, waaronder afgedankte voertuigen, een accu en televisietoestellen, naar Nigeria uitgevoerd en 68 koelkasten en diepvriezers via België naar Guinee. Voor deze gevaarlijke afvalstoffen gold een exportverbod.

Een bestemming onterecht als recycling of nuttige toepassing presenteren

Een ontvangende (buitenlandse) inrichting moet vergund zijn om bijvoorbeeld recycling of nuttige toepassing te kunnen uitvoeren. Niet iedere afvalinrichting kan of mag dat type verwerking uitvoeren. Een buitenlandse inrichting kan op papier als bestemming voor recycling of nuttige toepassing worden opgegeven terwijl de afvalstroom feitelijk niet passend wordt verwerkt.

In Operation Rifiuti zou de behandeling van afval via meerdere ondernemingen administratief zijn gesimuleerd, terwijl onbehandeld afval uiteindelijk rechtstreeks naar Spaanse stortplaatsen ging.²⁵

Meerdere landen, havens of transitroutes gebruiken om herkomst, verantwoordelijkheid of bestemming te verhullen

Door een afvalstroom via meerdere landen, ondernemingen of havens te laten lopen, kan de feitelijke herkomst of eindbestemming moeilijker te reconstrueren zijn.

In Operation Finoplast kwam kunststofafval uit Frankrijk en Portugal via Spanje terecht op Spaanse locaties en werd een deel vervolgens uitgevoerd naar diverse landen in Azië, Afrika en het Midden-Oosten, waaronder Turkije.²⁶

Het gebruik van een transitland of andere haven is op zichzelf niet illegaal. Deze modus operandi is crimineel wanneer de route bewust wordt gebruikt om verplichtingen of toezicht te omzeilen of herkomst of bestemming te verhullen.

²³ Ministerio del Interior/Guardia Civil, Operation Finoplast, 20 mei 2025.

²⁴ OECD, *Global Plastics Outlook* pagina 94, 2022. Europese Commissie, Access2Markets, China waste import ban

²⁵ Ministerio del Interior/Guardia Civil, Operation Rifiuti, 14 januari 2025.

²⁶ Ministerio del Interior/Guardia Civil, Operation Finoplast, 20 mei 2025. EIA, [Dirty Deals – Part Two](#), pagina 16–17; Rijbroek (2026), pagina 23–30.

Fase 6: Eindstadium afval

Beschrijving fase

Deze fase omvat de uiteindelijke afhandeling van de onderzochte afvalstroom, bijvoorbeeld door storten, verbranden, dumpen, begraven of nuttig toepassen. Het gaat om het moment waarop de onderzochte afvalstroom zijn eindbestemming bereikt. Een behandeling waarna de afvalstroom nog verder wordt verwerkt of verhandeld hoort in het crime script bij fase verwerken.

De eindafhandeling kan in Nederland plaatsvinden, maar ook in het buitenland nadat afval eerder is geëxporteerd. In dat geval kunnen de betrokken Nederlandse partijen al in eerdere fases van het crime script zijn vastgelegd.

Wanneer afval onterecht wordt toegepast of als product wordt gebruikt, kan schade pas later zichtbaar worden. Verontreiniging kan bijvoorbeeld uitlogen naar bodem of (oppervlakte)water. Ook kunnen saneringskosten ontstaan. Daarom is niet alleen relevant of afval uit beeld verdwijnt, maar ook waar risico's en kosten uiteindelijk terechtkomen.²⁷

Voor kunststofafval gaat het onder meer om laagwaardige stromen die uiteindelijk worden gestort, in de open lucht verbrand, in het informele circuit terechtkomen of terechtkomen bij verwerkers zonder de juiste verwerkingsmiddelen of -capaciteit. Dit kan leiden tot vervuiling van lucht, bodem en water en blootstelling aan gevaarlijke stoffen.

Bij export kan de feitelijke eindverwerking vanuit Nederland moeilijk zichtbaar zijn. Openbare onderzoeken naar onder meer kunststofafval beschrijven bijvoorbeeld dumping, open verbranding en verwerking op locaties met onvoldoende capaciteit of beheersmaatregelen. Vergelijkbare risico's kunnen ook bij andere afvalstromen spelen. 'Bewijs van export' is daarom niet hetzelfde als bewijs van milieuverantwoorde verwerking.²⁸

Rollen

Tabel 7: Rollen fase eindstadium afval

Rollen fase eindstadium	Omschrijving en eventueel benoemde subrollen
Afhandelaar afval	Het subject bepaalt het eindstadium van het afval, al dan niet illegaal: • Dumper • Storter (op stortplaats) • Verbrander • Nuttige toepasser
Begunstigde wederrechtelijk voordeel	Het subject bespaart kosten/verdient meer: • Bespaarder kosten • Begunstigde winst
Corrupte (rechts)persoon	Het subject ontvangt of geeft gunsten, giften, steekpenningen enzovoorts: • Omkoper • Omgekochte
Facilitator	Het subject faciliteert in de uitvoering/het primaire proces:

²⁷ RIVM, [Inventarisatie effecten voor mens en milieu vanwege export van kunststofafval en afgedankt textiel](#) en Thapa en anderen, 'Towards a Just Circular Economy Transition', 2024.

²⁸ RIVM, Inventarisatie effecten voor mens en milieu vanwege export van kunststofafval en afgedankt textiel, 14 april 2026.ILT, [Exportverbod plastic afval](#), 2026. Gündoğdu, Türkiye's Plastic Waste Imports, 2026; [EIA, Dirty Deals – Part Two](#), pagina 20-23.

Rollen fase eindstadium	Omschrijving en eventueel benoemde subrollen
	• Eigenaar opslaglocatie • Gebruiker opslaglocatie • Transporteur • Analist/monsternemer
Niet te duiden	De rol van het subject blijkt niet uit de informatie.
Overig	De rol van het subject past niet binnen de omschreven rollen.
Overtreder in relatie tot toezicht	Het subject voert handelingen uit die toezicht bemoeilijken/onmogelijk maken: • Melder in system (melding onjuist/onvolledig) • Misleider controle/toezicht/inspectie • Overtreder vergunningsvoorschriften (ontbreekt/onvolledig) • Overtreder certificering (ontbreekt/onvolledig) • Overtreder transportvoorschriften (ontbreekt/onvolledig) • Omkatter
Tussenpersoon/broker	Het subject is een handelaar/tussenpersoon/broker (tussen ontdoener en ontvanger).

Kwetsbaarheid en aandachtspunten

Kwetsbaarheid

De cruciale kwetsbaarheid is dat de feitelijke eindverwerking vaak moeilijk controleerbaar is, zeker bij export. Een correcte paper trail zegt niet altijd dat de feitelijke verwerking milieuverantwoord of volgens de regels heeft plaatsgevonden.

Een andere kwetsbaarheid is dat afval op papier kan worden gepresenteerd als bestemd voor recycling of nuttige toepassing, terwijl niet aan de voorwaarden daarvoor wordt voldaan of feitelijk sprake is van verwijdering of dumping.

Voor toezicht en opsporing

Voor toezicht en opsporing is vooral relevant of de opgegeven eindverwerking feitelijk mogelijk is bij de ontvangende inrichting. En of er aanwijzingen zijn dat het afval anders wordt behandeld dan opgegeven. Daarbij kan informatie over vergunningen, verwerkingscapaciteit en bewijs van feitelijke verwerking worden vergeleken met de aard en hoeveelheid van de afvalstroom.

Voorbeelden van modi operandi in het eindstadium van afval

Papieren eindverwerking zonder feitelijke verwerking

Het scheelt veel tijd en geld om administratief vast te leggen dat afval is behandeld, gerecycled of nuttig toegepast terwijl dat feitelijk niet is gebeurd.

In Operation Rifiuti zouden verschillende bedrijven en vervalste documenten zijn gebruikt om behandeling van afval op papier te simuleren, terwijl onbehandeld afval rechtstreeks naar stortplaatsen werd gebracht.²⁹

Afval onterecht nuttig toepassen of terugbrengen als materiaal of product

Afval kan worden toegepast als grond, bouwstof, grondstof of product, maar daarvoor gelden verschillende regels en voorwaarden. Afval dat naar een passende verwerker moest worden afgevoerd, kan bijvoorbeeld onder een wegverstevinging worden toegepast.

²⁹ Ministerio del Interior/Guardia Civil, Operation Rifiuti, 14 januari 2025.

In 2023 werd een afgedankte Fibreturf-grasmat uit een voetbalstadion op landbouwgrond gebruikt om een perceel op te hogen. Volgens het OM bevatte de grond kunststofvezels en had deze als afval naar een erkende verwerker moeten worden afgevoerd. Het betrokken bedrijf [kreeg in 2026 een strafbeschikking](#) van € 25.000.

Afval illegaal dumpen of achterlaten

Dumpen is het afval buiten de reguliere afvalketen achterlaten om verwerking en de daaraan verbonden kosten te vermijden.

In een [Nederlandse strafzaak](#) werd een verdachte veroordeeld voor het medeplegen van vier dumpingen van gevaarlijk drugsafval op verschillende locaties. De rechtbank legde een gevangenisstraf van 33 maanden op, waarvan 12 maanden voorwaardelijk.

In het [Kroatische Europol-onderzoek uit 2025](#) worden bedrijven ervan verdacht gevaarlijk afval via legale afval- en transportbedrijven te hebben ingevoerd en vervolgens in Kroatië te hebben begraven of gedumpt. In Zagreb gingen burgers de straat op om te [protesten](#) tegen de Kroatische overheid die te traag zou hebben opgetreden tegen het afvalschandaal.

Afval illegaal storten, begraven of verbranden

Illegaal storten verschilt van dumpen doordat het afval in de reguliere afvalketen wordt afgevoerd, terwijl de locatie of wijze van storten niet is toegestaan.

Volgens het OM werd in [het strafrechtelijk onderzoek naar een afvalverwerker in Den Bosch](#) ongeveer 5.000 ton shredderafval gestort op een daarvoor ongeschikt terrein in Heijningen. Het OM legde hiervoor en voor andere milieudelicten strafbeschikkingen op en verplichtte het bedrijf het afval alsnog naar een erkende verwerker af te voeren.

Fase 7: Niet te duiden

Beschrijving fase

Deze fase is bedoeld voor informatie die relevant is voor afvalcriminaliteit, maar nog niet betrouwbaar aan een specifieke ketenfase kan worden gekoppeld. Deze categorie moet terughoudend worden gebruikt. Het doel is om de informatie later alsnog aan een fase, rol of modus operandi te koppelen, wanneer meer context beschikbaar is. De rol kan daarbij al wel worden vastgelegd als die uit de beschikbare informatie blijkt.

5. Aanbevelingen

Verdere onderbouwing en toepassing van het crime script

Voor vervolgonderzoek kan het algemene crime script verder worden gevuld en onderbouwd met actuele casuïstiek, toezichtsignalen, opsporingsinformatie en wetenschappelijke bronnen. Voor specifieke afvalstromen kan aanvullend worden vastgelegd welke indicatoren, informatiebronnen en bewijsmiddelen relevant zijn, zonder daarvoor het algemene crime script zelf te wijzigen.³⁰

Risicogestuurd toezicht en opsporing

Afvalcriminaliteit en schade die daaruit voortkomt, zijn vaak beperkt zichtbaar. De leefomgeving doet immers geen aangifte. Afvalcriminaliteit wordt daarom ook wel gezien als haalcriminaliteit. Om beter zicht te krijgen op deze vorm van criminaliteit en waar mogelijk vroegtijdig in te grijpen, kan niet alleen worden vertrouwd op de meldingen of incidenten die al bekend zijn.³¹ Risico's moeten daarom proactief in beeld worden gebracht door informatie uit verschillende bronnen te combineren en fysieke, administratieve en financiële signalen met elkaar te vergelijken.

Crime scripting kan helpen om deze informatie te ordenen. Per fase kan worden onderzocht waar een afvalstroom afwijkt van de reguliere route en welke partijen en handelingen daarbij betrokken zijn. Toezicht en opsporing kunnen vervolgens worden gericht op kwetsbare momenten in de keten, bijvoorbeeld bij classificatie, bemonstering, verwerking, overdracht of export. Daarbij kunnen administratieve analyse, netwerkanalyse en fysieke controles elkaar aanvullen.³²

Samenwerking door ketenpartners in toezicht en opsporing

Verschillende toezichthouders en opsporingsdiensten hebben vanuit hun eigen taken zicht op verschillende delen van de afvalketen. Een aanvullende kwetsbaarheid is dat toezicht vaak is georganiseerd rond locaties, inrichtingen en transporten, terwijl afvalstromen zich door de keten bewegen. Daardoor hebben verschillende organisaties ieder slechts een deel van de keten in beeld.³² Ketenpartners beschikken bovendien over verschillende informatie en bevoegdheden. Door per fase van het crime script inzichtelijk te maken welke partijen zicht hebben op de afvalstroom en welke interventiemogelijkheden zij hebben, kan duidelijker worden waar informatie ontbreekt en waar gezamenlijk optreden nodig is.

Voor relevante afvalstromen kan dit bijvoorbeeld worden uitgewerkt in een visualisatie waarin de reguliere route, mogelijke illegale afwijkingen, informatiebronnen en interventiemomenten naast elkaar worden gezet. Zo wordt zichtbaar waar afval uit beeld kan raken en op welke momenten toezicht of opsporing het meeste effect kan hebben.

³⁰ Thompson & Chainey, 'Profiling Illegal Waste Activity', 2011, figuur 'Waste flow chart for a WEEE example'. Sahramäki en anderen, Crime script analysis of illicit cross-border waste trafficking, BlockWaste, 2017, Annex I.

³¹ Neve (2013), pagina 171 en 173. Environment Agency (2025). National waste crime survey: 2025 results and findings. Chief Scientist's Group report, juli 2025.

³² Sahramäki en anderen, Crime script analysis of illicit cross-border waste trafficking, BlockWaste, 2017, pagina 10. Thompson & Chainey, 'Profiling Illegal Waste Activity', 2011. Van der Helm, L., 'Daar zit een luchtje aan'. 21 augustus 2026, pagina 35–36 en 41–42.

6. Slot

Het crime script afval laat zien dat afvalcriminaliteit vaak niet bestaat uit 1 losse handeling, maar uit meerdere samenhangende handelingen in verschillende fases van de afvalketen. Legale bedrijfsactiviteiten en overtredend of zelfs crimineel handelen kunnen daarbij dicht bij elkaar liggen.³³ Een belangrijke kwetsbaarheid ontstaat wanneer noodzakelijke verwerking kosten met zich meebrengt die kunnen worden vermeden, maar ook wanneer de kwaliteit, status, waarde of verhandelbaarheid van afval kunstmatig kan worden vergroot.

Laagwaardige en vervuilde stromen zijn duur om goed te verwerken en lastig rendabel te recyclen. Deze stromen kunnen weer verder worden verhandeld of naar een goedkopere verwerkings- of exportroute worden geleid, terwijl ze op papier anders worden voorgesteld. Hierdoor verdwijnt het zicht op de feitelijke verwerking. Ook bij andere afvalstromen kunnen vergelijkbare financiële prikkels en kwetsbaarheden ontstaan. Daardoor kunnen kosten en milieu- en gezondheidsrisico's worden afgewenteld op andere partijen, de overheid, mens of milieu.

Een terugkerend patroon is dat ruimte voor afvalcriminaliteit ontstaat wanneer fysieke afvalstromen, juridische kwalificatie, administratieve informatie, commerciële afspraken en feitelijke verwerking niet op elkaar aansluiten.³³ Daarom is het belangrijk om niet alleen te kijken naar partijen die afval fysiek opslaan, vervoeren of verwerken, maar ook naar partijen die regelen hoe het afval wordt verhandeld en waar het terecht komt.

Een belangrijke toegevoegde waarde van dit crime script is dat het per fase laat zien waar de kwetsbaarheden en mogelijke criminele werkwijzen zitten: bij de eerste classificatie, bij bemonstering, bij fysieke verwerking, bij de handel en overdracht, bij documentatie en routekeuze in export, en bij de feitelijke eindverwerking. Bij handel is daarbij van belang dat een partij een afvalstroom commercieel kan organiseren of doorverkopen zonder deze zelf fysiek te verwerken. Door informatie per fase en rol te ordenen, kan gericht worden onderzocht waar een afvalstroom van de reguliere route afwijkt, welke partijen daarbij een rol hebben en welke informatie nog ontbreekt. Daarmee biedt het aanknopingspunten voor intelligence, risicogestuurd toezicht, opsporing, beleid en samenwerking tussen ketenpartners.

³³ Sahramäki en anderen, *Crime script analysis of illicit cross-border waste trafficking*, BlockWaste, 2017. Baird, Curry & Cruz, 'An overview of waste crime', 2014. Van der Helm (2026), pagina 39 en 44–45; Rijbroek (2026), pagina 29–31.

Bijlage 1: Afvalstromen

Mogelijke afvalstromen waarop het crime script afval kan worden toegepast.

- Accu's/batterijen (afval)
- Afvalgas, bijvoorbeeld afval dat ontgast moet worden in scheepvaart
- Afvalwater, waswater en bluswater
- Asbest
- Autobanden
- Bagger en slib
- Bodem/grond
- Dierlijk/slachtafval
- Drugsafval
- E-waste (elektronisch afval, zonnepanelen enzovoorts)
- F-gassen, bijvoorbeeld koudemiddelen voor airco's/warmtepompen
- Gemengde stromen en/of samenstelling (nog) onbekend
- Houtafval
- Medisch afval
- Mestafval
- Metaal- en schrootafval
- Olieafval, al dan niet afgewerkte oliën
- Oplosmiddelenafval
- Overige afvaltypen
- Papier/kartonafval
- Plastic-/kunststofafval
- Puin- en sloopafval
- Radioactief/nucleair afval
- Shredder light fraction (SLF)
- Sloopschepen
- Textielafval
- Tuin- en groenafval
- ZZS-afval (Zeer zorgwekkende stoffen, bijvoorbeeld PFAS)

Disclaimer: De benamingen in deze bijlage zijn analytisch bedoeld. Of een stof of voorwerp juridisch als afvalstof kwalificeert en welk wettelijk regime van toepassing is, moet per geval worden beoordeeld.

Bijlage 2: Bronnenlijst

Nummer voetnoot	Bron
1	1. Europol (2025). European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment – The changing DNA of serious and organised crime (EU-SOCTA 2025). Luxembourg: Publications Office of the European Union. DOI: 10.2813/0758057. 2. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) (2024). Cash in the Trash: The Role of Corruption, Organized Crime and Money Laundering in Waste Trafficking. Bangkok: UNODC. 3. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) (2026). The Global Analysis on Crimes that Affect the Environment. Part 3a – Waste Crime and Trafficking. Vienna: UNODC. 4. NOS (2026). Met bodem vol gedumpt afval wil Kroatië weten: waarom is nog niemand gestraft? 16 augustus 2026
2	1. Neve, R., Hamerslag, M., Holthuis, W., Schutte, E., Schwegler, V., Verbaarschot, M. & Wildeboer, V. (2024). Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2024: Een 'special' over kunststofafval en klimaatmaatregelen. Politie; in opdracht van de Strategische Milieukamer. 2. Baird, J., Curry, R. & Cruz, P. (2014). An overview of waste crime, its characteristics, and the vulnerability of the EU waste sector. Waste Management & Research, 32(2), 97–105. DOI: 10.1177/0734242X13517161.
3	Madarie, R., Klerks, P. & Snaphaan, T. (2024). De fundamente van crime scripting: Van theoretische uitgangspunten tot een stappenplan voor de uitvoering. In T. Snaphaan & P. Klerks (red.), Crime Scripting: Theorie en praktijk (1e druk, pagina 43–64). Den Haag: Boom Criminologie.
4	1. Madarie, R., Klerks, P. & Snaphaan, T. (2024). De fundamente van crime scripting: Van theoretische uitgangspunten tot een stappenplan voor de uitvoering. In T. Snaphaan & P. Klerks (red.), Crime Scripting: Theorie en praktijk (1e druk, pp. 43–64). Den Haag: Boom Criminologie. 2. Tompson, L. & Chainey, S. (2011). 'Profiling Illegal Waste Activity: Using Crime Scripts as a Data Collection and Analytical Strategy'. European Journal on Criminal Policy and Research, 17(3), 179–201. DOI: 10.1007/s10610-011-9146-y.
6	1. Europees Parlement en Raad (2008). Richtlijn 2008/98/EG van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen, artikel 3, lid 1. 2. Wet milieubeheer, artikel 1.1.
7	1. Neve, R., Hamerslag, M., Holthuis, W., Schutte, E., Schwegler, V., Verbaarschot, M. & Wildeboer, V. (2024). Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2024: Een 'special' over kunststofafval en klimaatmaatregelen. Politie; in opdracht van de Strategische Milieukamer. 2. KPMG Advisory N.V. (2023). Plastic feedstock for recycling in the Netherlands. 13 oktober 2023. 3. Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) (2026). Exportverbod plastic afval: de gevolgen voor recycling in de EU en vervuiling in het buitenland. Verkennend onderzoek naar de reactie van de afvalmarkt op strengere Europese exportregels. 17 april 2026.
8	Van Wingerde, K. & Bisschop, L. (2019). Waste Away. Examining Systemic Drivers of Global Waste Trafficking Based on a Comparative Analysis of Two Dutch Cases. Erasmus Law Review, 2019(4), 1–20. DOI: 10.5553/ELR.000171.

Nummer voetnoot	Bron
9	1. Sahramäki, I., Favarin, S., Mehlbaum, S., Savona, E.U., Spapens, A. & Kankaanranta, T. (2017). Crime script analysis of illicit cross-border waste trafficking: Key findings. Project BlockWaste. 2. Tompson, L. & Chainey, S. (2011). Profiling Illegal Waste Activity: Using Crime Scripts as a Data Collection and Analytical Strategy. European Journal on Criminal Policy and Research, 17(3), 179–201. DOI: 10.1007/s10610-011-9146-y. 3. Environmental Investigation Agency (EIA) (2024). Dirty Deals – Part Two: Evidencing illegalities in the global plastic waste trade, 5 november 2024. 4. Van der Helm, L. (2026). "Daar zit een luchtje aan". Een kwalitatief onderzoek naar afvalstatusfraude in de Nederlandse recyclingsector vanuit het perspectief van toezichthouders en handhavende instanties. Masterscriptie Opsporingscriminologie, Vrije Universiteit Amsterdam, 21 augustus 2026. 5. Rijbroek, K. (2026). Van rederij tot beaching yard: een crime scriptanalyse van de organisatie van illegale shipbreaking met Europese betrokkenheid. Masterscriptie Criminologie, Erasmus Universiteit Rotterdam, 14 augustus 2026.
10	1. Anti Money Laundering Centre (AMLC) en Nederlandse Douane (2024). Sectordocument internationale handel plastic afval, november 2024. 2. KPMG Advisory N.V. (2023). Plastic feedstock for recycling in the Netherlands, 13 oktober 2023.
11	1. Neve, R., Hamerslag, M., Holthuis, W., Schutte, E., Schwegler, V., Verbaarschot, M. & Wildeboer, V. (2024). Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2024: Een 'special' over kunststofafval en klimaatmaatregelen. Politie; in opdracht van de Strategische Milieukamer. 2. Sahramäki, I., Favarin, S., Mehlbaum, S., Savona, E.U., Spapens, A. & Kankaanranta, T. (2017). Crime script analysis of illicit cross-border waste trafficking: Key findings. Project BlockWaste.
12	Environmental Investigation Agency (EIA) (2024). Dirty Deals – Part One: Evidencing illegalities in the global plastic waste trade, 22 oktober 2024.
13	1. Swartjes, F.A., Kok, L., Vercuijsse, W. & Dekker, E. (2019). Risicogestuurd toezicht en handhaving: Ranking ongewenste gebeurtenissen in de bodemketen. RIVM Rapport 2019-0105. Bilthoven: RIVM. DOI: 10.21945/RIVM-2019-0105. 2. Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) (2019). Analyse risico's in de keten van bodemas. Signaalrapportage, 4 september 2019.
14	1. Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) (2026). Exportverbod plastic afval: de gevolgen voor recycling in de EU en vervuiling in het buitenland. Verkennend onderzoek naar de reactie van de afvalmarkt op strengere Europese exportregels, 17 april 2026. 2. KPMG Advisory N.V. (2023). Plastic feedstock for recycling in the Netherlands, 13 oktober 2023.
15	1. Swartjes, F.A., Kok, L., Vercuijsse, W. & Dekker, E. (2019). Risicogestuurd toezicht en handhaving: Ranking ongewenste gebeurtenissen in de bodemketen. RIVM Rapport 2019-0105. Bilthoven: RIVM. DOI: 10.21945/RIVM-2019-0105. 2. Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) (2019). Analyse risico's in de keten van bodemas. Signaalrapportage, 4 september 2019.
16	1. Van der Helm, L. (2026). "Daar zit een luchtje aan". Een kwalitatief onderzoek naar afvalstatusfraude in de Nederlandse recyclingsector vanuit het perspectief van toezichthouders en handhavende instanties. Masterscriptie Opsporingscriminologie, Vrije Universiteit Amsterdam, 21 augustus 2026. 2. Eurojust (2026). Illegal waste trading stopped through coordination by Eurojust, 26 mei 2026.

Nummer voetnoot	Bron
17	1. Young, L. (2025). A Plastic Problem: European Waste Destined for Türkiye. Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC), juni 2025. 2. Europol (2025). European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment – The changing DNA of serious and organised crime (EU-SOCTA 2025). Luxembourg: Publications Office of the European Union. DOI: 10.2813/0758057. 3. Sahramäki, I., Favarin, S., Mehlbaum, S., Savona, E.U., Spapens, A. & Kankaanranta, T. (2017). Crime script analysis of illicit cross-border waste trafficking: Key findings. Project BlockWaste.
18	1. Pons-Hernandez, M. (2025). Plastic waste trafficking in Spain: examining the actors, routes, and crimes involved. Trends in Organized Crime. DOI: 10.1007/s12117-025-09577-1. 2. Environmental Investigation Agency (EIA) (2024). Dirty Deals – Part Two: Evidencing illegalities in the global plastic waste trade, 5 november 2024. 3. Van der Helm, L. (2026). "Daar zit een luchtje aan". Een kwalitatief onderzoek naar afvalstatusfraude in de Nederlandse recyclingsector vanuit het perspectief van toezichthouders en handhavende instanties. Masterscriptie Opsporingscriminologie, Vrije Universiteit Amsterdam, 21 augustus 2026.
19	1. Ministerio del Interior / Guardia Civil (2025). 'Desarticulada una organización delictiva internacional dedicada al tráfico ilícito de residuos urbanos procedentes de Italia' (Operación Rifiuti), 14 januari 2025. 2. Pons-Hernandez, M. (2025). Plastic waste trafficking in Spain: examining the actors, routes, and crimes involved. Trends in Organized Crime. DOI: 10.1007/s12117-025-09577-1.
20	1. Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) (2026). Exportverbod plastic afval: de gevolgen voor recycling in de EU en vervuiling in het buitenland. Verkennend onderzoek naar de reactie van de afvalmarkt op strengere Europese exportregels, 17 april 2026. 2. Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Strengere regels voor import en export kunststofafval, geraadpleegd juli 2026.
21	1. Anti Money Laundering Centre (AMLC) en Nederlandse Douane (2024). Sectordocument internationale handel plastic afval, 5 november 2024. 2. Neve, R., Hamerslag, M., Holthuis, W., Schutte, E., Schwegler, V., Verbaarschot, M. & Wildeboer, V. (2024). Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2024: Een 'special' over kunststofafval en klimaatmaatregelen. Politie; in opdracht van de Strategische Milieukamer.
22	1. Ministerio del Interior / Guardia Civil (2025). 'Desarticulada una organización delictiva internacional dedicada al tráfico ilícito de residuos urbanos procedentes de Italia' (Operación Rifiuti), 14 januari 2025. 2. Ministerio del Interior / Guardia Civil (2023). 'La Guardia Civil desarticula una organización criminal internacional dedicada al tráfico ilícito de residuos peligrosos de origen urbano' (Operación Poubelle), 20 december 2023.
23	Ministerio del Interior / Guardia Civil (2025). 'Detenida una organización criminal dedicada al tráfico ilegal internacional de residuos plásticos' (Operación Finoplast), 20 mei 2025.
24	1. OECD (2022). Global Plastics Outlook: Economic Drivers, Environmental Impacts and Policy Options. Paris: OECD Publishing. DOI: 10.1787/de747aef-en. 2. Europese Commissie, Access2Markets. 'China waste import ban' (trade barrier, barrier ID 12962).
25	Ministerio del Interior / Guardia Civil (2025). 'Desarticulada una organización delictiva internacional dedicada al tráfico ilícito de residuos urbanos procedentes de Italia' (Operación Rifiuti), 14 januari 2025.

Nummer voetnoot	Bron
26	1. Ministerio del Interior/Guardia Civil (2025). 'Detenida una organización criminal dedicada al tráfico ilegal internacional de residuos plásticos' (Operación Finoplast), 20 mei 2025. 2. Environmental Investigation Agency (EIA) (2024). Dirty Deals – Part Two: Evidencing illegalities in the global plastic waste trade, 5 november 2024. 3. Rijbroek, K. (2026). Van rederij tot beaching yard: een crime scriptanalyse van de organisatie van illegale shipbreaking met Europese betrokkenheid. Masterscriptie Criminologie, Erasmus Universiteit Rotterdam, 14 augustus 2026.
27	1. Herrema, K., De Boer, L.M. & Heens, F. (2026). Inventarisatie effecten voor mens en milieu vanwege export van kunststofafval en afgedankt textiel. RIVM-briefrapport 2025-0077. Bilthoven: RIVM. DOI: 10.21945/RIVM-2025-0077. 2. Thapa, K., Vermeulen, W.J.V., De Waal, M.M., Deutz, P. & Nguyễn, H.Q. (2024). Towards a Just Circular Economy Transition: the Case of European Plastic Waste Trade to Vietnam for Recycling. Circular Economy and Sustainability, 4, 851–876. DOI: 10.1007/s43615-023-00330-w.
28	1. Herrema, K., De Boer, L.M. & Heens, F. (2026). Inventarisatie effecten voor mens en milieu vanwege export van kunststofafval en afgedankt textiel. RIVM-briefrapport 2025-0077. Bilthoven: RIVM. DOI: 10.21945/RIVM-2025-0077. 2. Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) (2026). Exportverbod plastic afval: de gevolgen voor recycling in de EU en vervuiling in het buitenland. Verkennend onderzoek naar de reactie van de afvalmarkt op strengere Europese exportregels, 17 april 2026. 3. Gündoğdu, S. (2026). Türkiye's Plastic Waste Imports: Environmental Risks and Policy Options. IPC–Mercator Policy Brief, juni 2026. Istanbul Policy Center. 4. Environmental Investigation Agency (EIA) (2024). Dirty Deals – Part Two: Evidencing illegalities in the global plastic waste trade, 5 november 2024.
29	Ministerio del Interior/Guardia Civil (2025). 'Desarticulada una organización delictiva internacional dedicada al tráfico ilícito de residuos urbanos procedentes de Italia' (Operación Rifiuti), 14 januari 2025.
30	1. Tompson, L. & Chainey, S. (2011). Profiling Illegal Waste Activity: Using Crime Scripts as a Data Collection and Analytical Strategy. European Journal on Criminal Policy and Research, 17(3), 179–201. DOI: 10.1007/s10610-011-9146-y. 2. Sahramäki, I., Favarin, S., Mehlbaum, S., Savona, E.U., Spapens, A. & Kankaanranta, T. (2017). Crime script analysis of illicit cross-border waste trafficking: Key findings. Project BlockWaste.
31	1. Neve, R. (2013). Geglobaliseerde afvalcriminaliteit: Illegale praktijken in de afvalstromen naar Afrika en China. Verslag van een onderzoek voor het Nationaal dreigingsbeeld 2012. Politie, Dienst Landelijke Informatieorganisatie. 2. Environment Agency (2025). National waste crime survey: 2025 results and findings. Chief Scientist's Group report, juli 2025.
32	1. Sahramäki, I., Favarin, S., Mehlbaum, S., Savona, E.U., Spapens, A. & Kankaanranta, T. (2017). Crime script analysis of illicit cross-border waste trafficking: Key findings. Project BlockWaste. 2. Tompson, L. & Chainey, S. (2011). 'Profiling Illegal Waste Activity: Using Crime Scripts as a Data Collection and Analytical Strategy'. European Journal on Criminal Policy and Research, 17(3), 179–201. DOI: 10.1007/s10610-011-9146-y. 3. Van der Helm, L. (2026), "Daar zit een luchtje aan". Een kwalitatief onderzoek naar afvalstatusfraude in de Nederlandse recyclingsector vanuit het perspectief van toezichthouders en handhavende instanties, p. 35–36 en 41–42.

Nummer voetnoot	Bron
33	1. Sahramäki, I., Favarin, S., Mehlbaum, S., Savona, E.U., Spapens, A. & Kankaanranta, T. (2017). Crime script analysis of illicit cross-border waste trafficking: Key findings. Project BlockWaste. 2. Baird, J., Curry, R. & Cruz, P. (2014). An overview of waste crime, its characteristics, and the vulnerability of the EU waste sector. Waste Management & Research, 32(2), 97–105. DOI: 10.1177/0734242X13517161. 3. Van der Helm, L. (2026). "Daar zit een luchtje aan". Een kwalitatief onderzoek naar afvalstatusfraude in de Nederlandse recyclingsector vanuit het perspectief van toezichthouders en handhavende instanties. Masterscriptie Opsporingscriminologie, Vrije Universiteit Amsterdam, 21 augustus 2026. 4. Rijbroek, K. (2026). Van rederij tot beaching yard: een crime scriptanalyse van de organisatie van illegale shipbreaking met Europese betrokkenheid. Masterscriptie Criminologie, Erasmus Universiteit Rotterdam, 14 augustus 2026.

Bron van rechtspraak of mediabericht
Rechtbank Rotterdam 23 april 2026, ECLI:NL:RBROT:2026:5457.
Europol (2025). '13 persons arrested for illegally disposing 35 000 tonnes of hazardous waste: Criminals made at least EUR 4 million by illegally disposing of medical and hazardous waste from Italy, Slovenia and Germany in Croatia'. 14 februari 2025.
Rechtbank Rotterdam 20 februari 2026, ECLI:NL:RBROT:2026:1952.
Rechtbank Limburg 8 april 2026, ECLI:NL:RBLIM:2026:3253.
Openbaar Ministerie (2023). 'Hoge boetes en opruimplicht voor afvalverwerker in Den Bosch'. 28 juni 2023.
Openbaar Ministerie (2026). 'Boetes van 50.000 en 90.000 euro voor onjuiste afvalverwerking cv-ketels'. 2 maart 2026.
ILT nieuwsbericht 2 maart 2026 Geldboete door OM voor 2 afvalverwerkingsbedrijven van cv-ketels.
Openbaar Ministerie (2026). 'Boetes van in totaal 1.125.000 euro voor milieufraude met verontreinigde grond na intrekken verzet'. 2 juli 2026.
Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 3 december 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:7438.
Rechtbank Rotterdam 22 juli 2025, ECLI:NL:RBROT:2025:9636.
Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 17 maart 2026, ECLI:NL:GHARL:2026:1808.
Rechtbank Rotterdam 31 januari 2024, ECLI:NL:RBROT:2024:1025.
Rechtbank Rotterdam 8 december 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:11221.
Openbaar Ministerie (2026). 'Grasmat PSV veroorzaakte mogelijk milieuschade, OM legt boete op'. 26 maart 2026.
Rechtbank Gelderland 13 maart 2025, ECLI:NL:RBGEL:2025:2659.

Dit is een uitgave van de

Inspectie Leefomgeving en Transport

Postadres : Postbus 16191
2500 BD Den Haag

Telefoon : 088 489 00 00

Website : www.ilent.nl